

บทที่ 3

จากบทที่ 1 และ 2 ผู้เขียนได้เสนอเหตุผลถึงความมีอยู่ของหน้าที่ของเราที่จะต้องรักษาสุขภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการมีชีวิต และการมีชีวิตอยู่ดีมีสุขแต่การอยู่ไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น แต่จะต้องเป็นชีวิตที่คุ้มค่ากับความ เป็นมนุษย์ เป็นชีวิตที่สามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้ มีความสมบูรณ์ทั้งสุขภาพทางกาย และจิตใจ และในขณะที่เดียวกันเราก็ไม่ควรจำกัดขอบเขตของหน้าที่นี้ให้ใช้เพียงกับคนร่วมสมัย แต่ควรที่จะส่งมอบโลกหรือสุขภาพแวดล้อมที่น่าพึงปรารถนา หรือที่จะเอื้ออำนวยให้อนุชนรุ่นต่อ ๆ ไป ในบทนี้ผู้เขียนต้องการเสนอเหตุผลว่า มนุษย์มีหน้าที่จะต้องช่วยกันรักษาสุขภาพแวดล้อม ช่วยกันรับผิดชอบต่อโลก ยื่นมือเข้าช่วยเหลือประเทศซึ่งยากจนในการปรับปรุงสุขภาพแวดล้อมของคนให้คุ้มค่าแก่ชีวิต สังคมโลกปัจจุบันเป็นสังคมซึ่งมีความสัมพันธ์กัน ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ลายใยของความสัมพันธ์นี้นอกจากจะมีพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองแล้ว ยังมีพื้นฐานซึ่งทุกคนมีส่วนร่วม คือ ความเป็นเพื่อนมนุษย์ โลกในปัจจุบันกำลังเผชิญปัญหาสุขภาพแวดล้อม ซึ่งขอบเขตภูมิอากาศกว้างกันได้ น้ำ อากาศ พื้นผิวดิน ฯลฯ เป็นสิ่งซึ่งมีผลกระทบทั่วโลก การทำลายสุขภาพแวดล้อมในที่ใดที่หนึ่ง ล้วนมีผลกระทบเป็นลูกโซ่ไปสู่ที่อื่นด้วย ปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่งที่โลกกำลังเผชิญอยู่ คือ การเพิ่มของจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว จำนวนประชากรนี้มีบทบาทต่อความเปลี่ยนแปลงในสุขภาพแวดล้อม เพราะยิ่งมีคนมากขึ้นเท่าใด การบริโภคก็ต้องเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น สภาพแวดล้อมซึ่งมีขอบเขตจำกัด ไม่อาจที่จะรับจำนวนมนุษย์อันไม่จำกัดได้ เมื่อใดก็ตามที่ประชากรมีมากจนสภาพแวดล้อมมีอาจรองรับได้ เมื่อมันสภาพความเสื่อมโทรมต้องเกิดขึ้น โรคภัยไข้เจ็บ ความอดอยากก็จะตามมาแน่นอน ประเทศที่ประสบความเดือดร้อนควรพยายามช่วยเหลือตัวเองด้วยการจำกัดจำนวนประชากรของตนและบำรุงรักษาสุขภาพแวดล้อม แต่ในขณะที่เดียวกันการปรับปรุงสุขภาพแวดล้อมจะสำเร็จได้ อาจต้องอาศัยความช่วยเหลือจากต่างชาติ โดยเฉพาะชาติซึ่งเจริญแล้ว ความช่วยเหลือนี้อาจให้ทั้งในลักษณะความช่วยเหลือเฉพาะหน้า เช่น การบรรเทาความอดอยากของเพื่อนมนุษย์ หรือความช่วยเหลือระยะยาว แต่ความช่วยเหลือซึ่งได้จากประเทศเจริญแล้วนั้น ไม่ว่าจะเป็นความช่วยเหลือโดยผ่านองค์การของรัฐนั้น ๆ หรือ

โดยหน่วยงานเอกชน ไม่ว่าจะเป็นรูปของเงิน อาหาร หรือเทคโนโลยี ส่วนมากจะเป็นลักษณะของการทำบุญ หรือให้ทาน ซึ่งหาได้มีข้อผูกพัน ทางจริยธรรมอย่างจริงจังไม่ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ปัญหาสภาพแวดล้อมซึ่งจำนวนประชากรเป็นตัวแปรสำคัญอย่างหนึ่งนั้น เป็นปัญหาซึ่งมีผลกระทบไปทั่วโลก การแก้ไขนั้นประเทศ "ด้อยพัฒนา" มิอาจทำได้โดยลำพัง จะต้องอาศัยความช่วยเหลือจาก "ผู้มีอันจะกิน" ทั้งหลาย ความช่วยเหลือที่จะต้องมีมากพอที่จะทำให้ประเทศเหล่านี้ไม่กำลังมากพอที่จะลุกขึ้นมาต่อสู้ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี ปัญหาคือ ถ้าการช่วยเหลือนี้จะต้องทำกันอย่างจริงจังแล้ว การอาศัยสำนึกทาง "มนุษยธรรม" หรือความใจบุญของคนอาจไม่เพียงพอ เพราะการทำบุญทำทานนั้นถึงแม้เป็นสิ่งที่ดี แต่การปฏิเสธที่จะทำบุญก็ได้มีความผิดอะไร สังคมส่วนใหญ่ไม่ประนามผู้ปฏิเสธที่จะทำบุญอย่างจริงจัง ดังนั้นสิ่งที่เราต้องการ คือ การพิสูจน์ให้เห็นว่าความช่วยเหลือซึ่งประเทศผู้ร่ำรวยให้แก่ผู้ยากไร้นั้น เป็นหน้าที่ทางจริยธรรม เป็นพันธะซึ่งประเทศยากจนมีสิทธิที่จะเรียกร้องได้ หาใช่สิ่งซึ่งให้เพราะความเมตตาเท่านั้นไม่ ถ้าพันธะนี้มีอยู่จริงแล้ว การช่วยเหลือจะต้องเป็นไปอย่างจริงจังหนักแน่นมากกว่านี้ ความช่วยเหลือจะต้องมีทั้งในระยะสั้น (ซึ่งในบั้นนี้จะเน้นหนักไปในเรื่องของความอดอยาก อันเป็นผลมาจากการเพิ่มจำนวนประชากร) และในระยะยาว (การลดจำนวนประชากร การปรับปรุงสภาพทางธรรมชาติ ฯลฯ)

จริยธรรมของนาวาฮาร์ดินน้อยใหญ่

ก่อนที่จะหาเหตุผลมาสนับสนุนพันธะทางจริยธรรมนี้ ผู้เขียนใคร่เสนอความคิดเห็นในทางตรงกันข้าม ซึ่งมีนักปรัชญาหลายท่านได้เสนอไว้ การ์เรทท์ ฮาร์ดิน (Garret Hardin) ในบทความชื่อ "Life boat Ethics : The case Against Helping The Poor"¹ เป็นตัวอย่างชัดเจนในการพิจารณาข้อโต้แย้งที่ไม่เห็นด้วยกับการให้ความช่วยเหลือประเทศที่ยากจน ฮาร์ดินเริ่มข้อโต้แย้งของตนโดยปฏิเสธการเปรียบเทียบ ซึ่งมีนักคิดหลายท่านได้เสนอไว้ว่า โลกนี้เปรียบเสมือนยานอวกาศลำใหญ่ ซึ่งมีกัปตันคอยดูแลเป็นผู้สั่งการ มีลูกเรือซึ่ง

¹Garrett Hardin, "Lifeboat Ethics : The Case Against Helping the Poor" in Moral Problems, ed, James Rachels, p. 279-291.

จะต้องใช้ทรัพยากรโนยานร่วมกัน และจำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อให้ยานอวกาศนี้ดำรงอยู่ได้ การเปรียบเทียบโลกนี้กับยานอวกาศ มีวัตถุประสงค์ชี้ให้ประเทศต่าง ๆ ให้นายทุนทางอุตสาหกรรม และประชากรโลกเห็นว่า เนื่องจากเราจำเป็นต้องอยู่ร่วมโลกเดียวกัน ไปอีกรานแสนนาน ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม เป็นสิ่งซึ่งเราต้องใช้ร่วมกัน และมีผลกระทบต่อกันและกัน เราจึงควรหยุดยั้งการใช้ทรัพยากรอย่างไม่คิดหน้าคิดหลัง หยุดยั้งการทำลายสภาพแวดล้อมที่ดีของเราเสีย ชีวิตบนโลกหรือสมาชิกในยานอวกาศลำใหญ่นี้ จะต้องอาศัยซึ่งกันและกัน จะต้องอาศัยทรัพยากรร่วมกัน ดังนั้นไม่มีใคร สถาปนิต หรือ ประเทศใดประเทศหนึ่งมีสิทธิที่จะทำลาย หรือใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง หรือใช้มากกว่า ส่วนที่ตนสมควรจะได้รับ (เมื่อเทียบส่วนของประชากรของตนต่อประชากรโลกทั้งหมดแล้ว)

อาร์ดินแย้งว่า การเปรียบเทียบโลกเป็นยานอวกาศลำใหญ่นั้น ไม่ตรงกับความเป็นจริง เพราะโลกนี้มีได้ภายใต้การควบคุมของกัปตันคนใดหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ถ้าพิจารณาให้ถี่แล้ว ยานอวกาศลำนี้มีได้กับปต้นเสียด้วยซ้ำ เพราะ

"องค์การสหประชาชาติเป็นเพียงเสือที่ไร้เขี้ยว ซึ่งมีกำลังอำนาจน้อยเกินกว่าจะบังคับใช้นโยบายใด ๆ ต่อประเทศสมาชิกของตน ซึ่งแตกแยกกันเป็นกลุ่ม ๆ ได้"¹

เขาเชื่อว่าความคิดที่ว่าโลกเป็นยานอวกาศใหญ่ ซึ่งทุกคนมีสิทธิใช้ทรัพยากรร่วมกัน นั้น ถ้ากลายเป็นความจริงขึ้นมาจะนำโลกไปสู่ความหายนะ จะนำมาซึ่งโศกนาฏกรรมซึ่งอาร์ดินเรียกว่า "โศกนาฏกรรมของสาธารณสมบัติ" (The Tragedy of The Commons) นั่นคือ ถ้าทุกคนมีสิทธิที่จะใช้ทรัพยากรโลกร่วมกันโดยถือว่า สิ่งเหล่านี้เป็นของสาธารณะ ไม่มีการแบ่งว่าประเทศนี้หรือประเทศนั้นเป็นเจ้าของ เหมือนกับทุ่งหญ้าซึ่งเปิดให้คนเลี้ยงวัวมาใช้ได้ แมงมวนคนเลี้ยงวัวพวกนี้ก็จะพยายามที่จะนำวัวมาเลี้ยงในทุ่งหญ้าสาธารณะนี้ให้ได้จำนวนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ นั่นคือ นำมาซึ่งผลประโยชน์ส่วนตนให้ได้มากที่สุด เขาเหล่านี้ อาจจะถามตัวเองว่า ประโยชน์และโทษที่ตนจะได้จากการเพิ่มวัว เข้าไปในทุ่งหญ้าอีกตัวนั้นมีมากน้อยเพียงใด และจะเห็นได้ว่า การเพิ่มวัวของตน 1 ตัว เข้าไปในทุ่งหญ้าจะทำให้ตนได้ผลประโยชน์จากการขายวัวมากกว่าผลเสียที่จะเกิดจากการเพิ่มวัว (ผลเสียนี้ เช่น การทำ

¹ Ibid, p. 279.

ให้ทุ่งหญ้าพังทลายและขาดความอุดมสมบูรณ์ ฯลฯ) เกือบเป็นเช่นนี้คนเลี้ยงวัวแต่ละคนก็จะเพิ่มวัวเข้าไปในทุ่งหญ้าคนละตัวสองตัว ฯลฯ และในที่สุดเมื่อทุกคนทำเช่นนี้ ผลร้ายก็จะรวมกันมากมาย จนกระทั่งทุ่งหญ้าผืนนั้นใช้เลี้ยงวัวไม่ได้ แล้วทุกคนก็จะต้องได้รับความทุกข์ เพราะไม่อาจเลี้ยงวัวในที่สาธารณะนั้นต่อไปได้¹

ความจริงแล้ว โศกนาฏกรรมของสาธารณะสมบัติ กำลังเกิดขึ้นในโลก เช่น มลพิษ ก็เป็นผลอย่างหนึ่งของความคิดที่ว่าสภาพแวดล้อม อากาศ ฯลฯ เป็นของสาธารณะที่ใครจะใช้ อย่างไรก็ตามก็ได้ เพราะทุกคนมีสิทธิ์ที่จะใช้ แต่

"สิทธิ์ของแต่ละคนที่จะใช้ (ทรัพยากร) นั้น อาจไม่เหมาะสมกับความรับผิดชอบที่จะปกป้อง (สภาพ) มันไว้"²

การขอร้องให้แต่ละคนระวังรับผิดชอบก็คงไม่ได้ผล เพราะคนที่รับผิดชอบก็จะถูกเอาเปรียบจากคนที่เห็นแก่ตัว ต่างคนต่างก็แก้ตัวว่า เพียงตนผู้เดียวทำเช่นนี้มิอาจนำความหายนะมาสู่สภาพแวดล้อมได้ เหมือนกับการที่เราแก้ตัวว่า การทิ้งขยะ การใช้รถส่วนตัว เป็นเพียงส่วนน้อยนิด ไม่พอที่จะทำให้เกิดมลพิษได้ ถ้าคนเลิกทิ้งขยะ เลิกใช้รถส่วนตัว ฯลฯ ก็มิได้ช่วยทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้น และเมื่อทุกคนในสังคมให้เหตุผลกับการกระทำของตนเช่นนี้ ทุกคนก็จะมีส่วนร่วมในการนำความหายนะมาสู่สภาพแวดล้อม

¹Hardin, "The Tragedy of The Commons" in Global Ecology : Reading Toward a Rational Strategy for Man, eds. John Holdren & Paul R. Ehrlich (New York : Harcourt Brace, 1971), pp. 168-171.

²Hardin, :Lifeboat Ethics : The Case against Helping The Poor" in Moral Problems, ed. James Rachels, p. 282.

สาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิด "โศกนาฏกรรม" นี้คือ การเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว ในสมัยโบราณเมื่อประชากรยังมีจำนวนพอที่สภาพแวดล้อมและทรัพยากรจะรองรับได้นั้น ปัญหานี้ก็มิได้เกิด แต่เมื่อประชากรมากขึ้น "คนเลี้ยงวัว" เพิ่มมากขึ้น โศกนาฏกรรมนี้จึงเกิดขึ้นตามมา

"... ในโลกซึ่งจำกัดนี้ ความหายากคือจุดจบซึ่งมนุษย์ทุกคนวิ่งไปหา ในสังคมซึ่งเชื่อในเสรีภาพ (ในการใช้) สัมปตสารณะ ต่างฝ่ายต่างก็ไขว่คว้าหาผลประโยชน์เข้าตัวเสรีภาพเกี่ยวกับสัมปตสารณะนี้ย่อมมาความวิบัติมาสู่ทุกคน"¹

การที่คิดว่าโลกนี้เป็นยานอวกาศลำใหญ่ที่ทุกคนมีสิทธิใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อันเป็นของสาธารณะได้เท่า ๆ กันนี้ นอกจากจะทำให้เกิดโศกนาฏกรรมแล้ว ความคิดนี้ยังมิได้ตรงกับความเป็นจริงเพราะ ความเป็นจริงโลกนี้เปรียบเสมือนมหาสมุทรที่เต็มไปด้วยเรือใหญ่น้อยลอยล้าอยู่

"ประเทศร่ำรวยแต่ละประเทศเป็นเสมือนนาวาชีวิตอันเนื่องแน่นไปด้วยคนรวย ส่วนประเทศที่ยากจนนั้นอยู่ในเรืออีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นนาวาชีวิตที่ผู้โดยสารแออัดกว่า คนจน (เบียดกันจน) ตกน้ำ และว้ายลอยคออยู่ในน้ำ หวังที่จะได้รับการช่วยให้ขึ้นเรือของพวกเขาหรือไม่ก็ได้รับผลประโยชน์จาก "สิ่งดี ๆ" บนเรือนั้น"²

ปัญหาทางจริยธรรม ซึ่งอาร์ดิงพิจารณาจากการเปรียบเทียบโลกเป็นเสมือนกลุ่มนาวาชีวิต ก็คือผู้โดยสารในเรือซึ่งเต็มไปด้วยทรัพยากรและเงินทุน ฯลฯ ควรจะทำอย่างไรกับคนจนพวกนั้น บทความของอาร์ดิงมุ่งความสนใจส่วนใหญ่ไปสู่ปัญหาความอดอยาก ในโลกอันเนื่องมาจากการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็วของประเทศใน "โลกที่สาม" ดังนั้นการช่วยเหลือซึ่งอยู่ในรูปของการช่วยเหลือทางอาหาร และสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต

¹Hardin, "The Trogedy of "the Commons", p. 170.

²Hardin, "Lifeboat Ethics : The Case against Helping. The Poor", in Moral Problems, ed. James Rachels, p. 280.

ปัญหาสำคัญที่เราจะต้องตอบ คือ ประเทศร่ำรวยควรทำอย่างไร ฮาร์ดีน คิดว่า ความใจกว้างจะนำไปสู่ความวินาคของส่วนรวม ไม่ว่าจะความช่วยเหลือจะออกมาในรูปแบบใดก็ตาม ดังที่เขากล่าวไว้ว่า

"เนื่องจากความต้องการของผู้ลอบคอบอยู่นั้นเหมือน ๆ กัน และเนื่องจากพวกเขา ล้วนแต่เป็น "พี่น้องของเรา" ทั้งสิ้น เราก็อาจจะช่วยจุดเขาทั้งหมดให้ขึ้นเรือของเรา แล้วทำให้ผู้โดยสารในเรือซึ่งสร้างมาให้บรรทุกได้เพียง 60 คน กลายเป็นบรรทุกผู้โดยสาร 150 คน เรือลำนั้นก็ล่ม ทุกคนจมน้ำตาย ความยุติธรรมที่สมบูรณ์ก็คือ ความวิบัติที่สมบูรณ์"¹

และถ้าจะช่วยเหลือเฉพาะส่วนเดียวก็จะเกิดปัญหาของการตัดสินว่าจะเลือกใคร ใช่ว่ามาตรการใดในการเลือกผู้เหมาะสม ซึ่งเป็นไปได้ยากเพราะทุกคนเป็นมนุษย์เหมือนกันทั้งสิ้น

ดังนั้นตามความเห็นของฮาร์ดีน การให้ความช่วยเหลือ จะทำให้ประเทศผู้ยื่นมือเข้าไปช่วย ต้องพบกับความเดือดร้อนเอง เพราะประเทศของตนก็มีกำลังจำกัด การช่วยนั้นควรช่วยต่อเมื่อช่วยแล้วจะได้ผลดี

"เราควรให้ถ้าให้คุณ แต่ไม่ควรถ้าให้โทษ"²

ฮาร์ดีน เชื่อว่าการช่วยเหลือประเทศยากจนพวกนั้น นอกจากจะไม่เป็นผลดีต่อประเทศผู้ช่วยแล้ว (จะดีก็เพียงช่วยทำให้ "มโนธรรม" ของนักบุญบางคนปลอดโปร่งเท่านั้น) ยังจะทำให้ผู้ได้รับการช่วยนั้นไม่ยอมช่วยตัวเอง งามืองอเท้ารอรับบริจาค เปรียบเสมือนของที่บริจาคเป็น "สมบัติสาธารณะ" และจะทำให้พวกนี้ยิ่งเพิ่มจำนวนประชากรมากขึ้นโดยคิดว่าอย่างไรเสียจะมีคนคอยช่วยเหลืออยู่ดี แม้แต่การช่วยเหลือทางเทคโนโลยีก็ตาม ฮาร์ดีนก็เชื่อว่าจะไม่ได้ผล เขายกตัวอย่าง "การปฏิวัติสีเขียว" ("Green Revolution") ซึ่งมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์และฟอร์ด (Rockefeller และ Ford Foundations) ได้ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงเทคโนโลยีในการกลั่นกรองในประเทศที่ยากจน ฮาร์ดีนเชื่อว่าไม่ได้ผลเนื่องจากประชากรเพิ่มจำนวนมากเกินไปกว่าการปรับปรุงทางเทคโนโลยีจะช่วยได้ ฮาร์ดีนคิดว่าทาง

¹ Ibid., p. 280.

² Ibid., p. 284.

ที่ดีแล้วควรปล่อยให้วิถีแห่งธรรมชาติเป็นผู้ตัดสินชะตากรรมของประเทศที่ยากจนดีกว่า นั่นคือธรรมชาติจะเลือกสรรผู้ที่แข็งแกร่งไว้ให้มีชีวิตรอด ส่วนผู้อ่อนแอก็จะตายไป ให้ประเทศที่ยากจน "รู้สึกความลำบาก" ("Learning the hard way") เสียบ้าง จะได้ใช้ประสบการณ์ช่วยตัวเอง ไม่รอใช้สิทธิในสัมปติสารธารณะ

ปัญหาแรกเกี่ยวกับความคิดของฮาร์ดีน คือ ภาพของเรือในท้องสมุทร โลกของเขาไม่ตรงกับความเป็นจริงเท่าใดนัก ฮาร์ดีนวาดภาพเรือลำใหญ่ที่ลอยอยู่ในมหาสมุทร แต่เรือแต่ละลำนี้ หาได้มีความเกี่ยวข้องกันไม่ ต่างคนต่างลอย แต่ในโลกแห่งความเป็นจริง เรือยนต์ใหญ่เหล่านี้มีความสัมพันธ์กัน ไม่ว่าจะในทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ฯลฯ สถานะการณเกี่ยวกับปัญหาน้ำมัน และพลังงานในปัจจุบันทำให้เราเห็นถึงความสัมพันธ์เหล่านี้ชัดเจน ประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ เช่น สหรัฐอเมริกา ซึ่งมีประชากรเพียง 5 % ของโลก แต่บริโภค 1/3 ของพลังงานและแร่ธาตุในโลก¹ ยังต้องอาศัยวัตถุดิบจากประเทศอื่นอยู่ ยิ่งสภาพแวดล้อมในปัจจุบันเสื่อมโทรมลงเพียงใด ประเทศอุตสาหกรรมซึ่งผลิตสินค้าประเภทสังเคราะห์หันหน้าไปสู่ปัญหามลพิษทั้งหลาย จะต้องกันกลับมาใช้สินค้าที่เป็นธรรมชาติมากขึ้น เพียงนั้น ดังที่ แบร์รี่ คอมมอนเนอร์ (Barry Commoner) ได้แสดงให้เห็นในหนังสือชื่อ The Closing Circle ของเขาว่า ปัญหาวิกฤตการณ์ทางสภาพแวดล้อมในปัจจุบันนี้ มีสาเหตุสำคัญมาจากการเพิ่มการผลิตสินค้าประเภทสังเคราะห์ (ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2) มากขึ้น เช่น สารสังเคราะห์ที่เพิ่มจากเดิมถึง 59.80 % ปุ๋ยไนโตรเจน 1050 % ฯลฯ และสิ่งที่เปลี่ยนไปอย่างมากก็คือ เทคโนโลยีของการผลิต ซึ่งได้นำสินค้าใหม่เข้ามา เช่น ผงซักฟอกแทนสบู่ ดีดีทีแทนวิธีฆ่าแมลงแบบเก่า ฯลฯ ความ "ก้าวหน้า" เหล่านี้ล้วนแต่มีผลต่อสภาพแวดล้อมทั้งสิ้น เทคโนโลยีใหม่เอี่ยม ปุ๋ยสังเคราะห์นั้น อาจนำมาซึ่งผลกำไรทางการผลิตมากขึ้น แม้ี่จะเป็นความสำเร็จทางเศรษฐกิจ แต่มันก็เป็นความล้มเหลวทางสภาพแวดล้อม เพราะสิ่งสังเคราะห์เหล่านี้เป็น "ขยะ" ซึ่งทำลายวัฏจักรแห่งการทำความสะอาดของโลกธรรมชาติของเรา² เมื่อประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจเหล่านี้ต้องอาศัยวัตถุดิบทางธรรมชาติ

¹Lester R. Brown, In the Human Interest, (New York : WW. Norton & Company, 1974), p. 32.

²Barry Commoner, The Closing Circle : Nature, Man and Technology, (New York : Alfred A Knope Inc., 1973), pp. 146-150.

จากประเทศที่ยากจน ซึ่งเป็นประเทศทางเกษตรกรรมเหล่านี้ การพึ่งพาอาศัยกันย่อมจะต้องมีมากขึ้น ความสัมพันธ์ย่อมจะต้องมี หาใช่เป็นเรือซึ่งลอยอยู่ในมหาสมุทร ต่างคนต่างอยู่ไม่ แม้ปัจจุบันประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ เช่น สหรัฐอเมริกา ก็ต้องซื้อวัตถุดิบส่วนใหญ่ในการอุตสาหกรรมจากต่างชาติอยู่แล้ว ดังจะเห็นได้จากสถิติซึ่ง แอล เอช บราวน์ (L.S. Brown) ได้คัดมาจากสถิติของกระทรวงอุตสาหกรรมสหรัฐฯว่า ความต้องการในวัตถุดิบ 13 ชนิด จากต่างชาติ เพื่อนำไปใช้ในอุตสาหกรรมสำคัญของสหรัฐฯเพิ่มขึ้นทุกปี ตั้งแต่ ค.ศ. 1950 และจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ (การคาดการณ์ทำไปถึง ค.ศ. 2000) และวัตถุดิบ 11 ประเภท ได้มาจากประเทศใน "โลกที่ 3"¹ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมอันเป็นสันหลังของชาติ เช่น สหรัฐอเมริกา จำเป็นจะต้องได้วัตถุดิบจากต่างชาติ เรือลำใหญ่ลำนี้หรือเรือ "เศรษฐกิจ" จึงจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยเรือลำน้อยอื่น และมิได้ลอยได้โดยลำพัง

นอกจากนี้ปัญหาทางสภาพแวดล้อม และการเพิ่มจำนวนของประชากรส่วนหนึ่งอาจเป็นผลผลิตของการเอารัดเอาเปรียบ (exploitation) ของชาติที่ "เจริญแล้ว" อีกด้วย จริงอยู่เราไม่อาจเถียงได้ว่า ปัญหาส่วนหนึ่งเป็นเพราะประชากรในโลกด้อยพัฒนาไม่มีความรู้หรือรัฐบาลของประเทศนั้น ๆ อาจไม่มีความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นจุดบกพร่องภายในของประเทศนั้น ๆ แต่ปัญหาปัจจุบันส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากการเอารัดเอาเปรียบของประเทศที่มีกำลังต่อรองมากกว่า เช่น ตามความคิดของ นาราน คีย์ฟิทซ์ (Nathan Keyfitz) ซึ่งโต้แย้งว่า การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมแบบทุนนิยมในโลกตะวันตก ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1800-1950 เกิดขึ้นได้ก็โดยทรัพยากรหรือวัตถุดิบจากประเทศทางตะวันออก แต่เนื่องจากการจะได้มาซึ่งวัตถุดิบจำนวนมาก ต้องอาศัยแรงงานจำนวนมาก เช่นกัน ประเทศทางตะวันตกเหล่านี้จึงส่งเสริม การเพิ่มจำนวนประชากรในอีกโลกภาคนี้ เช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์ได้นำเอาวิธีการต่าง ๆ เข้ามาช่วยยให้สภาพความเป็นอยู่ของชาวอินโดนีเซียดีขึ้น สามารถลดระดับการตายได้มาก และสนับสนุนให้มีการเพิ่มจำนวนประชากร เพื่อจะได้มีแรงงานนำวัตถุดิบ คือ ยางพาราไปส่งให้ประเทศตน แต่ต่อมาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มีการคิดค้นสารสังเคราะห์ขึ้นใช้แทนวัตถุดิบ

¹Brown, In the Human Interest, p. 85.

ทางธรรมชาติได้ ประชากรอินโดนีเซียเหล่านี้ก็ถูกละเลย และราคาขายพาราตก ทำให้โอกาสที่จะพัฒนาประเทศของอินโดนีเซียลดน้อยลง¹

ไม่ว่าคีย์พิทซ์ จะวิเคราะห์ถูกหรือไม่ก็ตาม หลักฐานตามความเป็นจริงได้บ่งให้เห็นถึงภาพของการพึ่งพาอาศัยกันของชาติต่าง ๆ ในโลก ปัญหาของภาพซึ่งอาร์ดินพยายามวาดให้เราเห็นมิได้หมดเพียงแค่นี้ อาร์ดินกล่าววาทกับว่า เรือสำน่วยซึ่งเต็มไปด้วยคนยากจนนี้ จะไม่มีทางขยายให้ใหญ่ขึ้นอีกได้เลย ถึงแม้สภาพแวดล้อมจะมีขอบเขตจำกัด แต่ภายในขอบเขตนี้ เราก็สามารถขยายหรือทำให้ศักยภาพบางประการของสภาพแวดล้อมกลายเป็นจริงได้มากกว่านี้ เช่น ผืนแผ่นดินในการทำเกษตรก็ยังมีเหลืออยู่ ถ้าประเทศยากจนเหล่านี้ได้รับความช่วยเหลือทางเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการใช้ผืนดินให้ได้ผล โดยลดระดับการทำลายสภาพแวดล้อมให้น้อยลงได้ ปัญหา ก็จะลดลง ดังนั้นการช่วยเหลือเรือสำน่วยเหล่านี้เป็นไปได้โดยที่ผู้ช่วยเองก็มิได้เสียอะไรไปมากมาย จนกระทั่ง เรือของตนต้องจมลงดังที่อาร์ดินคิด Nick Eberstadt ได้ชี้ว่า ความคิดที่ว่าตอนนี้องโลกกำลังอยู่ในวิกฤตการณ์ โดยเฉพาะทางอาหาร นั่นคือ โลกมีอาหารไม่พอเพียงที่จะเลี้ยงจำนวนประชากรปัจจุบันได้นั้น เป็นเพียง "นิยาย" ซึ่งไม่ตรงกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องมาจากการเก็บข้อมูลเชื่อถือไม่ได้

"ที่จริงแล้วไม่มีตัวเลขที่แน่นอนเกี่ยวกับการผลิตอาหารในประเทศยากจน ความผิดพลาดในการคำนวณ สำหรับประเทศอื่นเตี้ยเพียงประเทศเดียว (จำนวนอาหาร) ก็สามารถทำให้คนมีกิน หรือทำให้คนอดตายได้ถึง 12 ล้านคน นักโภชนาการคำนวณความต้องการทางโปรตีนโดยเฉลี่ยของผู้ใหญ่ ตั้งแต่ 20 กรัม ไปจนถึง 120 กรัมต่อวัน แต่สิ่งที่น่าประหลาดใจที่สุด คือ เราไม่รู้ว่ามีประชากรโลกมี 400 ล้านคน (จริงหรือไม่) กล่าวสั้น ๆ (คือ) เราไม่รู้ว่ามีอาหารอยู่มากน้อยเท่าใด คนต้องการอาหารมากน้อยเท่าใด หรือแม้แต่มีคนอยู่จำนวนเท่าไร"²

¹Nathan Keyfits, "National Population and the Technology", in The Closing Circle, Nature, Man and Technology, pp. 243-245.

²Nick Eberstadt, "Myths of the Food Crisis" in Moral Problems, ed. James Rachels, p. 292.

ฮิเบอร์ สแตคท์ เชื่อว่า สาเหตุที่ทำให้มีการรายงานสภาพการณ์สภาพแวดล้อมให้มีสภาพน่ากลัว และมีลักษณะเป็นวิกฤตการณ์ที่แก้ไขได้ยากนี้ เป็นเพราะความต้องการที่จะกระตุ้นให้คนมีความสำนึกมากขึ้น พร้อมที่จะช่วยเหลือประเทศยากจนมากขึ้น หรือไม่ก็เป็นเพราะต้องการ "ทำข่าว" ฯลฯ¹ แต่นี่กลับเป็นผลร้าย ทำให้คนมากมายหมดความหวังที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เนื่องจากช่วยไม่ได้แล้ว เปรียบเสมือนคนไข้ที่กำลังรอความตาย ก็ต้องปล่อยให้ตายไปเพราะ ไม่มียาเพียงพอจะรักษา อย่างไรก็ตามสิ่งที่อาจกล่าวได้ก็คือ เราไม่มีหลักฐานแน่นอนที่จะสรุปว่า ประเทศยากจนหรือเรือสำน่วยเหล่านี้เป็นกรณีของคนไข้ที่หมดหวังแล้ว ถ้าความคิดและการวิเคราะห์ข้อมูลของฮิเบอร์ สแตคท์ ตรงกับความเป็นจริง เรือสำน่วยเหล่านี้ก็เป็นเพียงเรือซึ่งมีรูรั่ว ไม่มีอุปกรณ์ทันสมัยที่จะมาปะมายาเท่านั้น หากเรือกำลังจะจมไม่ การช่วยเหลือก็ยังมีหวังจะทำได้

ปัญหาอีกประการหนึ่งตามความคิดของฮาร์ตัน หรือนักคิดกลุ่มนี้ที่ว่ายิ่งให้ความช่วยเหลือมากเท่าใด คนจนพวกนี้ก็ยิ่งซีเกียจมากเท่านั้น และในขณะที่เดียวกันก็เพิ่มจำนวนเป็น "ดอกเห็ด" ทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดยิ่งลดน้อยถอยลง สภาพแวดล้อมซึ่งสามารถรองรับจำนวนมนุษย์ให้จำกัดยิ่งเลวร้ายลง ดังที่ เวิน เดวิส (Wayne Davis) ได้กล่าวไว้ว่า

"เมื่อคนไม่มีอะไรเลย พวกเขาจะอดตาย เมื่อคนอดอยากได้รับการเลี้ยงดู พวกเขาจะขยายจำนวน และจะขยายจำนวนในระดับที่สูงที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้"²

เมื่อเป็นเช่นนี้ในที่สุดก็จะมีปากท้องให้เลี้ยงเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมากในอนาคต อย่างไรก็ตามความคิดนี้ก็ยังเป็นที่ยกเถียงกันอยู่ว่า เป็นความจริงหรือไม่ ความคิดเห็นในทางตรงกันข้ามนี้ก็มี เช่น ความคิดของพวกเขา "นักพัฒนานิยม" (Developmentalist) ซึ่งเชื่อว่า ไม่จำเป็นที่คนจะเปลี่ยนสภาพอาหารที่ได้รับเพิ่มให้เป็นรูปของประชากร แต่อาหารที่ได้รับนี้จะทำให้คนเหล่านั้นมีชีวิตยืนยาวขึ้น และในขณะที่เดียวกันถ้าคนเหล่านี้ได้รับความมั่นคงในชีวิต พวกเขาก็ไม่จำเป็นจะต้องมีลูกมากเพื่อไว้เลี้ยงดูตนยามแก่เฒ่า ยกตัวอย่าง เช่น

¹Ibid., pp. 292-312.

²Wayne Davis, Quoted in Kieffer, Bioethics, p. 401.

ประชากรในอินเดีย ล่าเหตุที่มิลูกมากก็เนื่องจากระดับการตายของเด็กแรกเกิดสูง สิ่งทำให้พ่อแม่ต้องมิลูกไว้หลายคน เพื่อกันความตายที่อาจเกิดขึ้นแก่ลูก และการมิลูกมากก็เพื่อเป็นเครื่องประกันว่า จะมีแรงงานพอที่จะเลี้ยงครอบครัวและพ่อแม่เวลาแก่เฒ่าได้ แต่ถ้าชีวิตมีความเป็นต้อยต่ำขึ้น แรงงานเหล่านี้ก็ไม่จำเป็น คนเหล่านี้ก็จะมีเครื่องลงใจในการมีครอบครัวเล็กได้¹ แน่จนความคิดเหล่านี้ยังขัดแย้งกันอยู่ ข้อพิสูจน์จากข้อเท็จจริงก็ยังไม่แน่ชัด การรับสรุปว่า การช่วยเหลือจะนำมาซึ่งการขยายตัวอย่างรวดเร็วของจำนวนประชากร สิ่งเป็นการสรุปซึ่งขาดเหตุผล อีกประการหนึ่งคงไม่มีใครเถียงว่า ทุกคนย่อมต้องการหลีกเลี่ยงความทุกข์ยาก ถ้าการลดจำนวนประชากรจะช่วยบรรเทาความทุกข์แล้วละก็ คงไม่มีใครต้องการขยายจำนวนมากมายเช่นนี้ การขยายตัวอย่างรวดเร็ว อาจเป็นเพราะความต้องการเครื่องประกันความมั่นคงในชีวิต หรือไม่ก็อาจเป็นเพราะความไม่รู้ถึงความรุนแรงของผลอันจะเกิดขึ้น

ปัญหาสำคัญอีกข้อหนึ่ง เกี่ยวกับความคิดของฮาร์ดีน คือ เรื่อง "โคเคนาฏกรรม" ของลาร์เรนสล์มบัคที่ว่า คนส่วนมากจะมองทรัพยากร โดยเฉพาะทรัพยากรซึ่งหมุนเวียนได้ (renewable resources) ว่าเป็น "ของฟรี" หรือเป็น "ของสาธารณะ" ซึ่งทุกคนมีสิทธิที่ใช้ตามความพอใจ โดยไม่รับผิดชอบ ฮาร์ดีน เชื่อว่าเราจะต้องเปลี่ยนทัศนคตินี้เสีย แต่การขอร้องให้คนยึดมั่นในมโนธรรมนั้น ไม่มีทางได้ผล เพราะคนทุกคนล้วนแต่เห็นแก่ตัว ประกอบกับทรัพยากรในโลกนี้มีจำกัด ผลที่ได้คือทุกคนจะแก่งแย่งกัน เพื่อให้ได้ทรัพยากรมาใช้ประโยชน์เพื่อตนเองให้มากที่สุด ฮาร์ดีน เขียนในหนังสือชื่อ The Limit of Altruism ซึ่งต่อเนื่องจากความคิดเรื่องโคเคนาฏกรรมที่ว่า ความคิดที่ว่าประเทศร่ำรวยมีความห่วงใยในชะตากรรมของเพื่อนมนุษย์ด้วยกันมาก จนกระทั่งตนเองยอมจำกัด หรือลดอัตราการใช้ทรัพยากรของตน ในขณะที่เดียวกันก็แบ่งส่วนความร่ำรวยของตนให้กับอีกมุมหนึ่ง

¹ Donald Warwick, "Population Policy Proposals : Contemporary International Issues" in Bioethics 3, ed. Reich, p. 1274.

ของโลกลงในความเป็นจริงแล้ว "เป็นไปไม่ได้ในหลักการ"¹ เพราะฮาร์ดีน เชื่อว่ามโนธรรม หรือสัทริช่วยผู้อื่นเสมอ (universal altruism) ซึ่งจะทำให้มนุษย์มีเมตตาต่อคนทั้งโลก ซึ่งมิได้มีเชื้อชาติเดียวกับเขา หรือเผ่าพันธุ์เดียวกันเป็นไปไม่ได้ ฮาร์ดีนใช้เหตุผลทาง วิวัฒนาการและชีววิทยาเข้ามาอ้างว่า ความเมตตานั้นก็เหมือนกับลักษณะอื่น ๆ ของมนุษย์ ในแง่ที่ว่า เป็นเรื่องของการเลือกสรรทางธรรมชาติ (natural selection) ดังนั้นสิ่ง ไม้อาจจะมีในขอบเขตกว้างดังที่เราต้องการ นอกเสียจากการเสียสละต่าง ๆ จะนำมาซึ่ง ผลประโยชน์ของผู้เสียสละ หรือคนในกลุ่มหรือเผ่าพันธุ์เดียวกัน โดยทั่วไปแล้วลักษณะสำคัญ ช่วยในการอยู่รอดของมนุษย์เป็นไปตามสัทริเห็นแก่ตัว (Egoism) ซึ่งในแง่นี้ความเมตตาอันมี ขอบเขตจำกัดจึงเป็นไปได้ (ในแง่ที่ว่าเมตตาต่อเพื่อนร่วมชาติ ร่วมเผ่าพันธุ์ แต่ไม่ใช่กว้าง ขนาดเมตตาต่อเพื่อนร่วมโลก) ตามความคิดของฮาร์ดีน การเลือกสรรทางธรรมชาติในระดับ ของเผ่าพันธุ์ ทำให้เกิดลักษณะ 2 ประการในมนุษย์ คือ ความเมตตาต่อพี่น้องใน เผ่าพันธุ์ตน และความเห็นแก่ตัวและก้าวร้าวต่อผู้ที่อยู่นอกเผ่าพันธุ์² ความเมตตาซึ่งมนุษย์แสดงอยู่ทุกวันนี้ มีลักษณะดังกล่าว ซึ่งเป็นผลผลิตของวิวัฒนาการ ดังนั้นการถือองค์การระหว่างชาติพยายาม เรียกร้องให้มนุษย์หันมาห่วงใยเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน แทนที่จะแย่งชิงกัน จึง เป็นสิ่งที่ล้มเหลว

ตามประวัติศาสตร์แล้ว ความคิดของฮาร์ดีนอาจตรงกับข้อเท็จจริง แต่ปัญหาที่เรา จะต้องถาม คือ มนุษย์มีศักยภาพหรือลักษณะที่จะแผ่ความเมตตาไปสู่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน โดย ไม่จำกัดอยู่กับ "เขา" และ "เรา" หรือไม่ ถ้าได้เราจะทำอะไรให้ลักษณะนี้แผ่ ขยายไปในตัวมนุษย์ทุกคน สำหรับคำถามแรกนั้น ผู้เขียนคิดว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะมีความ เมตตาสากลได้ เพราะในปัจจุบันเราจะเห็นคนจำนวนมาก หรือองค์การระหว่างชาติต่าง ๆ ได้แสดงให้เห็นถึงความห่วงใยในสภาพความเป็นอยู่ของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ความห่วงใยที่มี ได้มีต่อเพื่อนมนุษย์ร่วมสมัยเท่านั้น แต่มีต่อเพื่อนมนุษย์ที่จะเกิดมาในอนาคตด้วย นี่เป็นสิ่งที่

¹Garrett Hardin, "The Limits of Altruism : An Ecologist's View of Survival, (Bloomington and London : Indiana University Press, 1977), p. 128-129.

²Ibid., p. 118.

ที่แสดงให้เห็นว่าความเมตตาสามารถเป็นสากลได้ทั้งในเวลาและสถานที่ สำหรับวิธีการ
 สิ่งเสริมให้เกิดความเมตตานั้น ก็อาจได้จากกาให้การศึกษาก็ได้ แม้การส่งเสริมหรือส่งเสริม
 ให้คนมีความเมตตาสากลจะไม่ใช่เรื่องซึ่งทำได้ง่าย แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่า โครงการนี้
 จะต้องล้มเหลวเสมอไป อีกประการหนึ่งการร่วมมือระหว่างชาติ หรือการช่วยเหลือของ
 องค์การระหว่างชาติที่ทำแล้วมาอาจมิได้ผลตามเป้าหมายดังที่อาร์ดินคิด แต่ถึงกระนั้นเรา
 จะต้องแยกแยะระหว่างความหวังใจต่อเพื่อนมนุษย์กับวิถีทางที่เราเลือกใช้เพื่อช่วยเหลือเขา การ
 ที่เลือกวิธีที่ไม่เหมาะสมเพื่อช่วยคนพวกนี้ และในที่สุดทำให้โครงการการช่วยเหลือล้มเหลวนั้น
 มิได้เป็นเหตุผลที่จะแสดงว่า ความหวังใจต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันไร้ค่า หรือไม่มีทางที่จะ
 ประสบความสำเร็จในการช่วยได้ ความคิดของอาร์ดินที่ว่า ลักษณะของมนุษย์คือเห็นแก่ตัว
 และความเมตตาจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้บางสิ่งตอบแทนนั้น (ในขอบเขตที่กว้างกว่าก็เป็นเช่น
 เดียวกัน คือ กลุ่มคนจะช่วยเหลือกันได้ก็ต่อเมื่อมีหวังว่าตนจะได้ผลตอบแทนในบั้นปลาย) ดังนั้น
 ความเมตตาสากลก็คือ ความเห็นแก่ตัวของคนที่ชอบขอบเขตกว้างกว่า) มีลักษณะต่างไปจาก
 ความเมตตาสากลดังที่ โรมส์ นาเกล (Thomas Nagel) ได้แบ่งให้เห็นความแตกต่างพื้นฐาน
 ของลักษณะ 2 ลักษณะนี้ คือ ในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของคนอื่นเนื่องมาจากความ
 เมตตาสากลที่ไม่จำกัด "เขา" "เรา" มิได้หวังสิ่งตอบแทนนี้ คนผู้นั้น

"ได้รับรู้ความมีอยู่จริงของมนุษย์อีกผู้หนึ่ง และในขณะเดียวกัน (ก็มี) ความ
 สามารถที่จะมองตัวเองว่าเป็นแต่ปัจเจกบุคคลเพียงคนเดียวท่ามกลางปัจเจกบุคคลอีกจำนวน
 มาก"¹

นั่นคือผู้ที่มีความเมตตาสากลได้จะต้อง สามารถรับรู้ความมีอยู่ของตนในฐานะ
 เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มคน หรือเป็นเม็ดทรายในทะเลทราย แต่คนซึ่งหวังผลตอบแทน การ
 รับรู้เช่นนี้ไม่จำเป็นต้องมีอยู่ "เขา" เป็นแต่วิธี (means) ที่จะช่วยสนองให้เราได้รับ
 ประโยชน์ส่วนตัวเท่านั้น หากได้เป็นปัจเจกบุคคลเช่นเราไม่ ดังนั้นความเมตตาสากลจึงไม่ใช่
 ความเห็นแก่ตัว ซึ่งขยายขอบเขตให้กว้างดังที่อาร์ดินเข้าใจ และผลที่ได้จากความแตกต่าง

¹ Thomas Nagel, The Possibility of Altruism, (Oxford,
 Clarendon Press, 1970), p. 3.

ระหว่างสิ่งทั้งสอง คือ วิธีการมองการให้ ผู้ที่มีความเมตตาสูงมักจะเห็นผลประโยชน์ หรือ ความสุขของผู้อื่นว่าเป็นสิ่งที่ควรได้รับ มีความสำคัญเท่ากับความสุขของตน ในขณะที่พวกเขาเห็นแก่ตัวจะเห็นความสุข หรือผลประโยชน์ของผู้อื่นเป็นแต่ข้อเท็จจริงที่ตนจะนำมาคำนวณหาว่า ตนจะได้อะไรตอบแทนคุ้มค่าหรือไม่ แน่ใจว่าการขัดแย้งในผลประโยชน์อาจต้องเกิดขึ้นในกรณีของผู้ที่มีความเมตตาสูง แต่วิธีการแก้ปัญหาจะต่างกับของพวกเขาเห็นแก่ตัว เพราะฝ่ายหลัง จะแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยใช้ผลประโยชน์ของตัวเองเป็นหลัก ในขณะที่ฝ่ายแรกนั้นจะใช้หลักความยุติธรรมเข้ามาตัดสินปัญหาความขัดแย้ง และถ้าพิจารณาตามความเป็นจริงแล้ว ความขัดแย้งจะลดลงได้ โดยใช้หลักนี้มากกว่าหลักของพวกเขาเห็นแก่ตัว อย่างไรก็ตามถ้า สันนิษฐานว่ามนุษย์ยังคงมีลักษณะเห็นแก่ตัว ดังเช่นอาร์ดิงว่าไปอีกนาน ปัญหาทางจริยธรรม สำคัญที่เราต้องถามประเทศ "มีอันจะกิน" คือ ในขณะที่คนในประเทศอื่นกำลังอดตายนั้น "ผู้มีอันจะกิน" ซึ่งมีชีวิตที่อัมพนาสำราญเหล่านี้ มีชีวิตอยู่ท่ามกลางความทุกข์ยากของเพื่อน มนุษย์ด้วยกัน จะมีชีวิตที่ลุ่มกับคำว่า "มนุษย์" หรือไม่

ดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้นว่า สิ่งสำคัญคือเราจะต้องแสดง เหตุผลมายืนยันพันธะ ทางจริยธรรมนี้ การใช้เหตุผลทาง "มนุษยธรรม" หรือ "ความเมตตา" แม้จะดูสวยงาม แต่ก็มีจุดอ่อนให้โจมตีได้ง่าย เพราะถ้าใครไร้ความรู้สึกหรือไม่มีลักษณะอันสัมพันธ์กับความเป็นมนุษย์ นี้ เขาก็อาจอ้างได้ว่า เมื่อไม่มีจิตใจที่เต็มไปด้วยความเมตตา ตนก็ไม่มีพันธะที่จะต้องทำตามมโนธรรมอันไร้สำนึกนั้น ดังนั้นผู้เขียนจึงใคร่จะขอยกเหตุผลมาแสดงถึงความมีอยู่ของ พันธะนี้ตามหัวข้อต่อไปนี้ คือ

1. หน้าที่หรือพันธะในการเคารพสิทธิแห่งชีวิต (right to life)
2. ทฤษฎีความยุติธรรมของจอห์น ราวล์ (John Rawl's Theory of Justice)
3. การขัดใช้ความยุติธรรมในอดีต

1. หน้าที่ในการเคารพสิทธิแห่งชีวิต

ถ้าสิ่งซึ่งอาร์ดิงหรือนักคิดกลุ่มเดียวกัน เช่น พอล เออร์ลิช (Paul Ehrlich) คาดไว้เป็นจริงขึ้นมาในอนาคตอันไม่นาน นั่นคือ จำนวนประชากรในโลกมีมากจนกระทั่งโลก นี้ไม่อาจรองรับได้เพราะ ความหนาแน่นของประชากร เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของ

สภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากร สภาพทางธรรมชาติ เช่น อากาศ น้ำ ฯลฯ และเนื่องจากจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นในลักษณะพิเศษ คือ ประชากรที่เกิดขึ้นทุกวันมีศักยภาพที่จะเป็นตัวเพิ่มประชากรใหม่ในอนาคตทั้งสิ้น พอล เออร์ลิช ได้วาดภาพการเพิ่มจำนวนประชากรว่ารวดเร็วขนาดใดโดยใช้มโนทัศน์ "จำนวนทวีคูณ" (Doubling time) มาอธิบาย นั่นคือ ช่วงเวลาที่จำนวนประชากรจะทวีคูณเป็น 2 เท่า เออร์ลิชใช้สถิติทางจำนวนประชากรในอดีตในการคำนวณ ปรากฏว่า แต่ละช่วงของ "จำนวนทวีคูณ" เท่ากับเวลา 70 ปีหารด้วยจำนวนเปอร์เซ็นต์ของประชากรที่เพิ่มต่อปี ดังนั้นถ้าประชากรโลกเพิ่มขึ้นปีละ 2% จะต้องใช้เวลา 35 ปี ในการเพิ่มจำนวน 2 เท่าทวีคูณ และถ้าสมมติว่าจำนวนประชากรเพิ่มเป็น 2 เท่า ในเวลา 35 ปีเรื่อยไป ภายใน 900 ปี จะมีประชากรในโลกประมาณ 60 ล้านล้านล้านคน (60,000,000,000,000,000) นั่นหมายความว่า มีประชากรประมาณ 100 คนต่อ 1 ตารางหลายของพื้นทีบนโลกนี้¹ ถึงแม้เราจะยังไม่รู้จำนวนที่แน่นอนของประชากรโลก (ในปี ค.ศ. 1968 มีประชากรประมาณ 3.5 ล้านล้านคน และอัตราการเพิ่มประมาณ 20 ล้านคนต่อปี) แต่ถ้าอัตราการเพิ่มไม่ลดลง สิ่งที่เราอาจสรุปได้ก็คือ ในเวลาไม่นานนักคนเป็นจำนวนล้านจะต้องอดตาย ปัญหาทางจริยธรรมที่เราจะต้องถามก็คือ คนที่มีชีวิตอยู่ในขณะที่ผู้อื่นอดตายหรือต้องทนอยู่ในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติอันเลวร้าย เนื่องมาจากความหนาแน่นของประชากรนั้น มีความผิดทางจริยธรรมหรือไม่ คนที่อยู่รอดพวกนี้โดยเฉพาะคนในประเทศที่พัฒนาแล้ว มีหน้าที่ทางจริยธรรมที่จะทำอะไรบางอย่างเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโศกนาฏกรรมนี้หรือไม่ ผู้เขียนใครจะไข่มโนทัศน์ของสิทธิแห่งชีวิต (right to life) เข้ามาพิจารณา

โดยทั่วไปแล้วถ้าเรากล่าวถึงสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ เราจะกล่าวถึงสิทธิแห่งชีวิต และสิทธิแห่งชีวิตนี้รวมไปถึง สิทธิที่จะไม่ถูกรุม่า ส่วนสิทธิที่จะได้รับการช่วยชีวิตหรือไม่ถูกปล่อยให้ตายนั้น ยังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ว่า สิทธิแห่งชีวิตนั้นหมายรวมไปถึงสิทธินี้ด้วยหรือไม่ แต่ในตอนนี้จะสมมติว่ามีได้หมายรวมไปถึงสิทธิในการได้รับการช่วยชีวิตด้วย สิทธิแห่งชีวิตอาจถูกรบกวนได้อย่างมีเหตุผลเช่นในกรณีของการป้องกันตนเอง (self-defense) และการฆ่าที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น ก. ชับร่ไฟฟ้า แล้ว ข. รังัดหน้า ก. ไม่อาจหยุดรถไฟได้ทัน

¹ Paul R. Ehrlich, The Population Bomb, (New York : Ballantine Books, 1970), pp. 17-19.

รถไฟหับ ข. ในกรณีนี้ ก. ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ นอกจาก 2 กรณีนี้แล้ว อาจมีกรณีอื่นอีก แต่สิ่งสำคัญ คือ ในการฆ่าครั้งหนึ่ง ๆ ผู้ฆ่าอาจมีผู้ช่วยคนเดียวอาจเป็นกลุ่มคน และกลุ่มคนพวกนี้ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องอยู่ใกล้ชิดในระยะทางกับผู้ถูกฆ่าก็ได้ เช่น การยิงระเบิดปรมาณู โดยทั่วไปเรามักจะคิดว่าการฆ่านั้นผู้ฆ่าและผู้ถูกฆ่าจะต้องเผชิญหน้ากัน แต่ถ้าพิจารณาสถานการณ์โลกในปัจจุบัน ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี ฯลฯ รูปแบบของการฆ่าก็อาจเปลี่ยนไป

ตามความคิดของโอนอรา เนลล์ (Onora Nell) การฆ่ามีลักษณะสำคัญ คือ การที่ ก. จะได้ชื่อว่าฆ่า ข. นั้น ก. จะต้องมามีอิทธิพลทางสาเหตุ (Causal influenc) ต่อการตายของ ข. นั่นคือ การที่ ก. เลือกทำการกระทำ x อันจะนำมาซึ่งความตายของ ข. โดย ก. สามารถทำอย่างอื่นซึ่งจะนำมาซึ่งผลตรงข้าม ข. ไม่ตาย แต่ ก. ไม่เลือกทำ¹ เนลล์ เชื่อว่า ก. อาจลวงล้าสิทธิแห่งชีวิตของ ข. ได้แม้ในกรณีต่อไปนี้ คือ

1. ก. ไม่ได้ดำเนินการฆ่าใครโดยลำพัง เช่น ก.ค.ง.ช่วยกันรุมทำร้าย ข. จนตาย ก.ค.ง. มิได้กระทำคนเดียว แต่ทุกคนที่ร่วมกันรุมทำร้าย ข. ล้วนแต่มีส่วนร่วมในการลวงล้าสิทธิแห่งชีวิตของ ข. ทั้งสิ้น
2. ข. มิได้ตายอย่างกระทันหัน เช่น ข. อาจถูกวางยาพิษให้ตายช้า ๆ
3. มิได้เป็นที่แน่นอนว่า ข. จะต้องเป็นผู้เสียชีวิต เช่น ก. ต้องการเล่นรัสเซียเฮนรูเลตต์ (Russian Roulette) จึงบังคับให้ ข ค ง จ ฉ ช่ เล่น โดยรู้ว่าคนใดคนหนึ่งจะต้องถูกยิงตายแน่ ถ้า ข. เผอิญเป็นผู้ถูกยิงตาย ก. จะได้ชื่อว่าลวงล้าสิทธิแห่งชีวิตของ ข.
4. กิมิได้ตั้งใจให้ ข. ตาย เช่น ก. อาจเปรยขึ้นมาว่าอยากกำจัด ข. ให้พ้นทาง ลูกน้อง ก. ได้ยินเข้าจึงไปลอบฆ่า ข. ถึงแม้ ก. จะไม่ตั้งใจให้ ข. ตาย แต่ ก. ก็มีลวนทำให้ ข. เสียชีวิต²

¹Onora Nell, "Lifeboat Earth", Philosophy & Public Affairs, 4, (Spring 1975) : 280.

²Ibid., p. 280.

เมื่อได้รูปแบบของการล่วงล้ำสิทธิแห่งชีวิตของคนหนึ่งแล้ว ลองพิจารณาในขอบเขตที่กว้างกว่านี้ นั่นคือ ขอบเขตของประเทศ เพื่อจะดูว่าการที่ประเทศ ก. ไม่ให้ความช่วยเหลือประเทศ ข. เช่น ทางด้านอาหาร เทคโนโลยี ฯลฯ จะถือได้หรือไม่ว่าประเทศ ก. กำลังล่วงล้ำ หรือไม่เคารพในสิทธิแห่งชีวิตของพลเมืองในประเทศ ข. สถานการณ์ซึ่งใกล้เคียงกับปัจจุบัน คือ สถานการณ์ที่โลกยังมีทรัพยากร และอาหารพอที่จะเลี้ยงพลเมืองโลกในสถานการณ์นี้ วิธีการที่ประเทศ ก. (หรือกลุ่มประเทศที่ร่ำรวยทรัพยากร อาหาร มากพอที่จะแบ่งปันไปยังประเทศซึ่งขาดแคลน เช่น ประเทศในกลุ่ม ข.) การกระจายทรัพยากรอันจะยังผลมาสู่ความตายของคนในประเทศ ข. เช่น การกระจายอยู่แต่ในประเทศของตน ผู้เขียนเห็นด้วยกับเนลล์ว่า เป็นการรุกราน หรือเป็นการไม่เคารพสิทธิแห่งชีวิตของคนในประเทศ ข. หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การกระทำของประเทศ ก. เป็นการฆ่าคนในประเทศ ข. เนื่องจาก ก. มีอำนาจควบคุมการกระจายทรัพยากรเหล่านี้โดยตรง และวิธีการกระจายนี้มีความสัมพันธ์ทางล่าเหตุต่อการตายของคนในประเทศ ข. การกระทำนี้ไม่อาจอ้างได้ว่าเป็นการฆ่าปล่อยยให้ตาย หรือไม่ช่วยชีวิตเท่านั้น เนื่องจากถ้า ก. ไม่เลือกกระทำ x หรือกระจาย "ความมั่งคั่ง" ภายในประเทศของตนเท่านั้น แต่แบ่งปันให้ ข. คนของประเทศ ข. ก็จะไม่ตาย อาจกล่าวได้ว่าประเทศ ก. ต้องรับผิดชอบต่อการตายของพลเมืองในประเทศ ข. นั่นคือ มีอิทธิพลทางล่าเหตุต่อการตายของคนอีกกลุ่มหนึ่ง

อย่างไรก็ตามข้อโต้แย้งซึ่งเรามักจะได้ประสบบจากคนในประเทศกลุ่ม ก. มักจะออกในรูปที่ว่า ทรัพยากรหรือ "ความมั่งคั่ง" ของประเทศใดประเทศหนึ่งย่อมเป็นสิทธิอันชอบธรรมของประเทศนั้นที่จะเป็นเจ้าของ การให้หรือไม่ให้ทรัพยากรของตนย่อมเป็นสิทธิของเจ้าของ เหมือนกับการที่มีขอกทานเข้ามาในบ้านเราเพื่อขอกทาน เรามีสิทธิที่จะปฏิเสธเนื่องจากทรัพย์สิน หรืออาหารเป็นของเราโดยชอบธรรม การให้เป็นการแสดงความเมตตาต่อสัตว์ผู้ยาก การไม่ให้แม้จะเป็นการแสดงความรักใจแคบ แต่ก็ไม่มีอะไรมาไกลไปกว่านั้น เพราะเรามีสิทธิแห่งทรัพย์สินของเราเต็มที่อยู่แล้ว ผู้เขียนเห็นด้วยกับเนลล์ที่ว่า การกระทำเช่นนี้หาใช่เป็นการปฏิเสธการช่วยชีวิตเท่านั้นไม่ แต่เป็นการฆ่า เป็นการรุกรานสิทธิแห่งชีวิต ถ้าจะเปรียบให้เห็นชัดก็เหมือนกับโลกนี้เป็นเรือสำเภา ซึ่งมีเสบียงพอจะเลี้ยงคน 10 คนในเรือนั้น (อาจจะพอกจนกว่าจะมีการช่วยเหลือต่อไป เช่น มีการพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิต มีมาตรการการคุมกำเนิดที่ได้ผล ฯลฯ) การที่คน 9 คน ปฏิเสธไม่

แบ่งอาหารให้คนที่ 10 ซึ่ง เป็นผลทำให้คนคนที่ต้อง เสียชีวิตในที่สุด นั่นถือได้ว่าเป็นการฆ่า และเป็นการฆ่าที่ไม่อาจอ้าง เหตุผลว่าเป็นการป้องกันตัวเอง หรือไม่เสียทางเสี่ยง เพราะ อาหารมีพอสำหรับคนทั้ง 10 และคนที่ 9 ก็จะบอกไม่ได้ว่า พวกเขาทำได้ทำอะไรเลย เพียงแต่ปล่อยให้ตาย เนื่องจาก ข. จะไม่ตายถ้าทั้ง 9 เลือกที่จะไม่ทำเช่นนั้น (ให้ อาหารข. ฯลฯ) อีกประการหนึ่งการอ้างสิทธิในทรัพย์สินก็มิใช่ข้ออ้างที่มี เหตุผลพอที่จะทำให้ เราฆ่าใครได้ ผู้เขียน เชื่อแน่เหลือเกินว่า ระหว่างสิทธิแห่งชีวิตและสิทธิแห่งทรัพย์สินนั้น เราคงไม่ปฏิเสธว่า สิทธิแห่งทรัพย์สินมีน้ำหนักทางจริยธรรมน้อยกว่าสิทธิแห่งชีวิต ถ้าจะ พิจารณาแล้ว สิทธิแห่งชีวิตนั้นเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน อันจะเป็นบันไดก้าวต่อไป ซึ่งจะทำให้สิทธิ อื่น ๆ อีกหลายสิทธิเป็นไปได้อีก

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การฆ่าหรือการล่วงล้ำสิทธิแห่งชีวิตนั้น ไม่จำเป็นต้องมี ลักษณะเป็นการตั้งใจประหารชีวิตโดยใช้อาวุธ วิธีการอาจออกมาในรูปความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจ ยกตัวอย่างเช่น การลงทุนของต่างชาติ นักลงทุนต่างชาติมาลงทุนในประเทศ ยากจนเพื่อนำกำไรกลับไปสู่ถิ่นฐานของตนได้มากขึ้น เพราะค่าแรงงานในประเทศด้อยพัฒนา ต่ำ และเนื่องจากค่าแรงงานต่ำนี้เอง ทำให้ระดับการดำรงชีวิตของคนเหล่านี้ต่ำด้วย กล่าว อีกนัยหนึ่ง คือ ความปลอดภัยหรือความมั่นคงในชีวิตของกรรมกรเหล่านี้ต่ำลง เนื่องจากบริษัท นายทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน ในกรณีนี้นักลงทุนและบริษัทลงมือกระทำ (ฆ่า) ร่วมกัน ความ ตายของกรรมกร มิได้เป็นไปอย่างกะทันหัน และเราก็ไม่รู้ล่วงหน้า หรือรู้แน่ชัดว่าใครจะ เป็นเหยื่อจากการทำงานให้บริษัทนี้ และก็เป็นที่น่าแปลกใจอย่างมากที่ผู้ลงทุนมิได้ตั้งใจจะให้ใครตาย อันเนื่องมาจากการลงทุนของตน แต่เพราะการเข้ามาร่วมมือใน เศรษฐกิจของประเทศด้อยพัฒนาที่ นักลงทุนหรือบริษัทต่างชาติมีอาจกล่าวได้ว่า คนมิได้กระทำอะไรเลยในการนำความตายของ กรรมกร หรือความไม่ปลอดภัยในชีวิตมาสู่กรรมกรเหล่านี้ เนื่องจากบริษัทเหล่านี้เองซึ่งกำหนด มาตรฐานการครองชีพซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงต่อระดับความมั่งคั่ง หรือความปลอดภัยในชีวิตของ กรรมกร เมื่อไรก็ตามที่มีผู้เสียชีวิตเนื่องจากระดับการครองชีพที่ต่ำ อันเป็นผลมาจากการ กำหนดของบริษัท หรือความตายนี้เป็นผลของการจำกัดให้คนซึ่งจะรับจ้างทำงานให้คนทำตาม ข้อเล่นของตนเท่านั้น (ถ้าไม่ทำตามก็ไม่จ้าง)¹ การกระทำนี้เท่ากับเป็นการไม่เคารพสิทธิ

¹ ตัวอย่างจากบทความ "ไอซีวีจรรยาบรรณแรงงานหญิง" ใน สยามรัฐสัปดาห์ วิจารณ์. ฉบับประจำวันที่ 28 มีนาคม 2525 - 9 พฤษภาคม 2525.

แห่งชีวิตของคนผู้หนึ่ง แน่แน่นอนอาจมีผู้โต้แย้งว่า บริษัทที่มาลงทุนในประเทศยากจนนั้นจริง ๆ แล้ว อาจให้ค่าแรงงานมากกว่าที่รัฐกำหนดให้เสียด้วยซ้ำ และถ้าพวกเขาไม่มาลงทุนประเทศนั้นก็จะไม่ฝ่รายได้ ประชาชนอาจอดตายเนื่องจากไม่มีงานทำ ถึงกระนั้นก็ตามการที่บริษัทบางบริษัทให้ค่าจ้างแรงงานมากกว่าตามที่รัฐกำหนด และทำให้ระดับความเป็นอยู่ของคนบางกลุ่มสูงขึ้น ส่วนมากบริษัทเหล่านี้จะได้รับรางวัลวันภาษี หรือได้อภิสิทธิ์บางอย่างจากรัฐนั้น ๆ นอกจากนี้การเข้ามาลงทุนของบริษัทเหล่านี้จำเป็นจะต้องใช้ ถนน ท่าเรือ สนามบิน ฯลฯ ซึ่งตนเองไม่ได้เป็นผู้สร้าง ผู้สร้างคือใคร ก็คือคนส่วนใหญ่ซึ่งยากจนผู้ต้องเสียภาษีให้แก่รัฐ ดังนั้นแม้คนบางส่วนจะได้รับผลประโยชน์จากการเข้ามาลงทุนของบริษัทต่างชาติ แต่ผลประโยชน์ที่บริษัทเหล่านี้ให้แก่คนพวกนี้ และผลกำไรที่ตนได้รับก็ได้มาจากความทุกข์ยากของคนส่วนใหญ่ ในกรณีที่รัฐบาลของชาตินั้น ๆ ร่วมกับบริษัทลงทุน ทำให้คนกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นกลุ่มเล็ก (เมื่อเทียบกับคนทั้งชาติ) มีระดับความเป็นอยู่ดีขึ้น แต่ในขณะเดียวกันทำให้คนอีกกลุ่มซึ่งมีระดับความเป็นอยู่ต่ำต้องเดือดร้อน ต้องมีระดับการดำรงชีพต่ำลง และอาจเสียชีวิตได้ (คนพวกนี้อาจไม่เสียชีวิตถ้าบริษัทเหล่านี้ไม่มาลงทุน และรัฐไม่นำเงินภาษีไปสร้างถนน ท่าเรือ เพื่อให้ความสะดวกแก่การมาลงทุนของบริษัทเหล่านี้ แทนที่จะนำเงินมาช่วยปรับปรุงความเป็นอยู่ของคนส่วนใหญ่ให้ดีขึ้น) การกระทำเช่นนี้มีค่าใช้จ่ายเป็นการปล่อยให้ตาย แต่เป็นการฆ่า

นอกจากนี้ราคาสินค้าซึ่งเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากการควบคุมของชาติบางชาติ ก็อาจถือได้ว่าเป็นการฆ่าเช่นกัน ในประเทศยากจนราคาสินค้าทางเกษตรกรรมเป็นเครื่องตัดสินชะตาชีวิตของชาตินั้น ๆ การที่ราคาข้าว หรือผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรตกต่ำอย่างมาก เป็นเหตุให้ระดับมาตรฐานในชีวิตของคนในชาตินั้นตกต่ำด้วย และจะเห็นได้ว่ามีหลายกรณีการตกต่ำของราคาเป็นผลมาจากการกระทำของชาติบางชาติ ค่าใช้จ่ายเป็นผลของสาเหตุซึ่งเกินความสามารถที่มนุษย์จะควบคุมได้ไม่¹ (เช่นภูมิอากาศ ความไม่แน่นอนทาง-ฤดูกาล ฯลฯ) ในกรณีที่รัฐหรือประเทศที่ก่อให้เกิดการตกต่ำทางราคา โดยกำหนดนโยบายอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นมา เป็นผู้เลือกนโยบายเหล่านี้ อันจะเป็นนโยบายซึ่งฆ่าคนในประเทศ

¹Frances M. Lappe & Joseph Collins, Food First : Beyond The Myth of Scarcity (New York : Houghton Mifflin Co., 1977), pp 403-8

ยากจน หรือแม้แต่กรณีของการขึ้นราคาสินค้าจำเป็นบางอย่าง เช่น สินค้าประเภทพลังงาน (น้ำมัน ฯลฯ) ปูน ฯลฯ อันเป็นหัวใจในการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีของคนในชาติด้อยพัฒนา ก็อาจกล่าวได้ว่า เป็นการเลือกที่จะฆ่าคนในประเทศยากจน เช่น การจุกลำไส้หนึ่งชีวิต ของมนุษย์ด้วยกัน เพราะนโยบายเหล่านี้มีความสัมพันธ์ทาง เหตุและผลโดยตรงกับความอยู่รอดของคนพวกนี้

โดยสรุปแล้วถ้ามนุษย์มีสิทธิแห่งชีวิตจริง เราก็จะต้องเคารพสิทธินั้น ๆ และการแสดงความเคารพก็คือ การไม่ฆ่า การไม่ฆ่าก็คือการช่วยเหลือให้ระดับความปลอดภัยในชีวิตของคนพวกนั้นสูงขึ้น หรือไม่ต่ำไปกว่าเดิม การลงทุนที่แสดงถึงความเคารพ คือ การลงทุนที่ผู้ลงทุนและชาติที่คนเหล่านี้มาลงทุน จะต้องได้ผลประโยชน์เท่า ๆ กัน และดังที่ได้กล่าวมาแล้วในเรื่องของความช่วยเหลือ คือ การปฏิเสธที่จะไม่ช่วยก็คือเป็นการไม่เคารพสิทธิแห่งชีวิตเช่นกัน

ทฤษฎีความยุติธรรม

ในบทที่ 2 ผู้เขียนได้นำทฤษฎีความยุติธรรมของ จอห์น รอล (John Rawl) มาอภิปราย และได้สรุปว่าทฤษฎีของรอล สามารถให้เหตุผลในเรื่องพันธะของเราต่อชนรุ่นถัดไปได้ ในบทนี้ผู้เขียนจะนำทฤษฎีของรอล มาพิจารณาอีกเพื่อหาพื้นฐานของพันธะในการช่วยเหลือระหว่างประเทศ โดยอาศัยหลักความยุติธรรม สำหรับรอล นั้นความยุติธรรม คือ

"โครงสร้างพื้นฐานของสังคม หรือจะให้เที่ยงตรงลงไปอีก (ก็คือ) วิธีการซึ่งสถาปนาลำคัญต่าง ๆ ทางสังคมกระจายสิทธิและหน้าที่พื้นฐาน และกำหนดการกระจายผลประโยชน์จากการร่วมมือทางสังคม"¹ จะเห็นว่ามโนทัศน์สำคัญในความคิดของรอล เรื่องความยุติธรรม คือ "การร่วมมือกันทางสังคม" นั่นคือหลักความยุติธรรมของเขาใช้ในสังคมซึ่งสมาชิกมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นถ้าจะมองให้กว้างออกไป โลกซึ่งประกอบด้วยชาติน้อยใหญ่ ก็เปรียบเสมือนสังคมใหญ่ซึ่งสมาชิกแต่ละหน่วยมีความสัมพันธ์กันนั่นเอง แรกเริ่มทีเดียวนั้นรอลใช้หลักความยุติธรรม ซึ่งคิดว่าคนในสังคมหนึ่ง ๆ จะสร้างขึ้น เมื่อตนอยู่ใน

¹ John Rawls, Theory of Justice, p. 7.

สถานการณ์ดั้งเดิมภายใต้ความไม่รู้ นั่นคือ เมื่อตนไม่รู้ว่า เกิดมาในตระกูลสูงส่งหรือต่ำต้อย มีภูมิปัญญาระดับใด ฯลฯ หลักความยุติธรรมนี้ใช้ในขอบเขตของบริเวณซึ่ง

"ได้รับสัญญาว่า เป็นสังคมรัฐซึ่งอยู่ได้ด้วยตัวเอง และ (ขอบเขตที่หลักความยุติธรรมนี้ใช้บังคับ) จะไม่ขยายกว้างไปกว่านี้จนกว่า (มีข้อพิจารณาทาง) หลักแห่งความยุติธรรมสำหรับกฎหมายระหว่างชาติ"¹

ดังนั้นถ้าเราพิจารณาจะเห็นว่า ประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบันมีความติดต่อสัมพันธ์กัน พึ่งพาอาศัยกันเป็นระบบ เราอาจกล่าวได้ว่า โลกในปัจจุบันเป็นโครงการร่วมมือในขอบเขตที่กว้างเช่นกัน ซึ่งก็หมายความว่าหลักความยุติธรรมทั้งสองของรอลล์ที่ว่า ทุกคนในสังคมจะต้องได้รับสิทธิพื้นฐานเท่าเทียมกัน และความไม่เท่าเทียมจะเกิดได้ต่อเมื่อนำมาซึ่งผลประโยชน์ของสมาชิกในสังคมทุกคน จะนำมาใช้กับสังคมโลกโดยส่วนรวมได้ด้วย

ปัญหาที่เราจะต้องถามคือ ทำไมเราจะต้องสนใจในเรื่องความยุติธรรมระหว่างชาติด้วย สำหรับรอลล์แล้วการยึดมั่นอยู่กับหลักความยุติธรรม จะมีผลควบคุมพฤติกรรมของประเทศต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการป้องกันสงครามอันไร้มนุษยธรรม และป้องกันการล่วงล้ำสิทธิมนุษยชนของคนชาติอื่น² กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การที่ประเทศต่าง ๆ ร่วมกันสร้างหลักความยุติธรรมขึ้นจะเป็นเครื่องประกันไม่ให้เกิดภัยพิบัติ อันจะเกิดจากการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่งได้ รอลล์ได้ตีความ "สถานการณ์ดั้งเดิม" (Original Position) ซึ่งใช้กับความสัมพันธ์ระหว่างชาติว่า

"เราอาจขยายการตีความของสถานการณ์ดั้งเดิม และมองสมาชิกในฐานะเป็นผู้แทนของชาติต่าง ๆ ผู้ซึ่งจะต้องร่วมกันเลือกหลักพื้นฐานเพื่อวินิจฉัยสิทธิอันขัดแย้งระหว่างชาติ พิจารณาตามมติของสถานการณ์เริ่มแรกแล้ว ข้าพเจ้าจะสันนิษฐานว่า ผู้แทนเหล่านี้มิได้รับข้อมูลต่าง ๆ (นั่นคือ) ในขณะเดียวกันพวกเขา รู้ว่ากำลังเป็นผู้แทนชาติแต่ละชาติภายใต้สถานการณ์ปกติของชีวิตมนุษย์ แต่พวกเขาไม่รู้อะไรเลยเกี่ยวกับสถานการณ์เฉพาะที่สังคมที่พวกเขาเป็นตัวแทน . . . อีกครั้งหนึ่งที่สมาชิกผู้ร่วมทำสัญญา ซึ่งในกรณีนี้ คือผู้แทนของชาติต่าง ๆ มีความรู้พอที่จะเลือก (หลักการ) ที่จะปกป้องผลประโยชน์ของตน

¹ Ibid., p. 457.

² Ibid., p. 379.

อย่างมีเหตุผล แต่ไม่มีความรู้มากพอที่จะทำให้ผู้ซึ่งโชคดีกว่าสามารถเอาเปรียบคนอื่นจาก สถานภาพพิเศษนั้นได้ สถานภาพดั้งเดิมที่เป็นความเที่ยงธรรมระหว่างชาติ มันทำให้ความ บังเอิญ และความลำเอียงต่าง ๆ เกี่ยวกับชะตากรรมทางประวัติศาสตร์เป็นโมฆะไป"

แม้รอลล์จะไม่ได้กำหนดหลักการ ซึ่งจะได้จากการตกลงระหว่างชาตินี้ แต่รอลล์ อ้างว่า

"คงจะไม่มีอะไรแปลกใหม่ เนื่องจากข้าพเจ้าคิดว่า หลักการต่าง ๆ ที่เลือกคง จะเป็นที่คุ้นเคยกัน"¹

ตัวอย่างซึ่งรอลล์ให้รวมถึง การปกครองตนเอง (self-determination) การไม่ก้าวก่าย (nonintervention) การป้องกันตัวเองอย่างมีเหตุผล (Justifiable self-defense) ฯลฯ เหล่านี้คือผลของการตกลงระหว่างชาติ ซึ่งผู้แทนแต่ละชาติใน สถานภาพดั้งเดิม หรือในสถานภาพซึ่งไม่รู้ว่าชาติตนมีทรัพยากร ฯลฯ มากหรือน้อยกว่าชาติอื่น จะเลือกเป็นข้อตกลงร่วมใช้ ปัญหาคือหลักการซึ่งผู้แทนเหล่านี้จะตกลงกันใช้มีเพียงเท่านี้หรือ แน่นนอนอาจมีหลักการอีกมากมายซึ่งจะตกลงใช้ได้ อย่างน้อยที่สุดผู้แทนเหล่านี้ก็คงจะต้องพิจารณา เรื่องทรัพยากรธรรมชาติด้วย เพราะทรัพยากรธรรมชาติอาจทำให้เกิดการขัดแย้งทางจริยธรรม ระหว่างชาติขึ้นได้ ชาร์ลส์ อาร์ เบิตซ์ (Charles R. Beitz) ได้เสนอว่าปัญหาเรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติที่น่าจะอยู่ ในการพิจารณาของชาติต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในสภาพซึ่งไม่รู้ว่าชาติตน มีลักษณะพิเศษอย่างไร เขาชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความขัดแย้งในการอ้างสิทธิ์เป็นเจ้าของ ทรัพยากรว่า อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ซึ่งแต่ละประเภทมีส่วนทำให้เกิดความเจริญทาง วัตถุของชาตินั้น ๆ นั่นคือ

1. ทรัพยากรมนุษย์
2. ทรัพยากรซึ่ง ซีดลวิก เรียกว่า "ประโยชน์ซึ่งได้จากส่วนต่าง ๆ ของพื้น

ผิวโลก" (The utilities derived from any portion of the earth's surface") อันเป็นทรัพยากรที่ได้จากธรรมชาติ ซึ่งจะเป็น ดินฟ้าอากาศ สภาพภูมิศาสตร์ ความอุดมสมบูรณ์ ในดิน แร่ธาตุ ฯลฯ ประเภทแรกนั้นเป็นเรื่องของความยุติธรรมในชาติว่าจะจัดการกับ

¹Ibid., p. 378.

ทรัพยากรมนุษย์อย่างไร แต่ประเภทที่ 2 นั้น เป็นเรื่องของความยุติธรรมระหว่างชาติ¹ สมาชิกผู้แทนของแต่ละชาติถึงแม้จะไม่รู้ว่าชาติตนมีลักษณะพิเศษอย่างไร มีทรัพยากรธรรมชาติมากมายขนาดใด แต่พวกเขาจะต้องรู้ว่าทรัพยากรธรรมชาตินั้นมีอยู่กระจัดกระจายไม่เท่ากัน บนพื้นผิวโลก ถ้าบริเวณใดมั่งคั่งไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ชาติที่มีถิ่นฐานอยู่บริเวณนั้นก็จะมีสิ่งเหล่านี้ ทำให้ตนมั่งคั่งขึ้นไปอีก ชาติใดที่เผชิญไม่ได้ตั้งอยู่บนบริเวณอุดมสมบูรณ์เหล่านี้ ไม่ว่าจะพยายามเท่าไร ก็ไม่อาจมั่งคั่งสมบูรณ์ได้เท่าชาติอื่น ดังนั้นจากทฤษฎีของรอลล์ผู้แทนชาติต่าง ๆ ก็จะพิจารณาทรัพยากรธรรมชาติในลักษณะเกี่ยวกับสมาชิกในสังคม ในสถานการณ์ดั้งเดิม พิจารณาความดีขั้นพื้นฐานตามธรรมชาติ (natural primary goods) เช่น ชาติตระกูล พรสวรรค์ ภูมิปัญญา ฯลฯ ซึ่งตนเองในสถานการณ์ดั้งเดิมไม่รู้ว่าตนมีฐานะอย่างไร ในสังคม ในกรณีของผู้แทนชาติต่าง ๆ ก็คือ ผู้แทนเหล่านี้ไม่รู้ว่าชาติของตนมีทรัพยากรลักษณะภูมิศาสตร์ที่จะเอื้ออำนวย ทำให้ชาติตนเจริญก้าวหน้าหรือไม่ สำหรับรอลล์สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ได้มาโดยบังเอิญ ผู้เป็นเจ้าของมิได้มาโดยเหตุอันสมควร สิ่งที่ได้มาโดยบังเอิญนี้ได้มา

"ไม่ใช่ด้วยความยุติธรรมหรือไม่ยุติธรรม หรือไม่ใช่ว่าเป็นการไม่ยุติธรรมที่มนุษย์เกิดในสังคมในสถานะใดสถานะหนึ่ง สิ่งเหล่านี้เป็นข้อเท็จจริงทางธรรมชาติ ความยุติธรรมหรือไม่ยุติธรรมนั้น อยู่ที่วิธีการซึ่งสถาบันนั้น ๆ จัดการกับข้อเท็จจริงเหล่านั้น"²

ยกตัวอย่างเช่นสังคมซึ่งถือระบบวรรณะ เป็นสังคมที่ไม่ยุติธรรม เนื่องจากระบบนี้ให้ประโยชน์ทางสังคมกับสมาชิกต่างกัน โดยมีพื้นฐานจากความบังเอิญ (วรรณะ) รอลล์ได้บ่งว่าความเสียเปรียบ หรือมีความไม่เท่าเทียมในเรื่องความดีขั้นพื้นฐานทางธรรมชาติ เช่น สติปัญญา ฯลฯ นั้นเป็นความเสียเปรียบซึ่งเกินความสามารถของคนผู้นั้นที่จะควบคุมได้ และผู้เสียเปรียบเหล่านี้ไม่สมควรที่จะได้รับการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมจากสังคม นอกเสียจากสังคมจะแสดงให้เห็นได้ว่า ความไม่เท่าเทียมที่สังคมหยิบยื่นให้เขาเหล่านั้น จะทำให้เขามีสถานะที่ดีกว่าเดิมในที่สุด

¹Charles R. Beitz, "Justice and International Relations"

Philosophy & Public Affairs, 4, (Summer, 1975) : 366.

²John Rawls, Theory of Justice, p. 102.

ถ้าเราหันมาพิจารณาในแง่ความยุติธรรมระหว่างชาติ โดยมองการกระจายทรัพยากรในโลกตามธรรมชาติว่าเป็นเรื่องของความบังเอิญ เกินความสามารถของชาติใดชาติหนึ่งที่จะควบคุมได้ หรือในลักษณะที่เป็นความดีพื้นฐานทางธรรมชาติ เช่นเดียวกับระดับปัญญาความฉลาด ฯลฯ แล้วก็อาจสรุปได้ว่าสมาชิกผู้แทนของแต่ละชาติจะต้องตกลงให้มีการกระจายทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้เสียใหม่ แต่อย่างไรก็ตามปัญหาซึ่งความคิดของรอลเกี่ยวกับความดีพื้นฐานทางธรรมชาตินี้จะต้องเผชิญ คือ รอลเองมิได้อธิบายว่าทำไมลักษณะทางธรรมชาติซึ่งคนใดมาโดยกำเนิดหรือชาติตระกูล จะเป็น "ความบังเอิญเมื่อพิจารณาทางศีลธรรม"¹ (arbitrary from a moral point of view) - จริงอยู่ในระดับภูมิปัญญา ฯลฯ ของคนนั้นได้มาในในแง่ที่มีไข่จากเหตุอันสมควรได้รับ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าคนที่คน คนหนึ่งจะเป็นเจ้าของสิ่งที่จะต้องมีการให้เหตุผลทางศีลธรรม กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การที่นาย ก. มีระดับภูมิปัญญาเท่ากับไอส์ไตน์ ดูจะเป็นเหตุผลขั้นต้น (Prima facie right) ให้นาย ก. ใช้พรสวรรค์นี้ไปในทางที่ตนต้องการได้ ถึงแม้เราไม่อาจกล่าวได้ว่านาย ก. สมควรได้รับพรสวรรค์นี้ แต่นาย ก. ก็ไม่จำเป็นต้องแสดงเหตุผล (Justify) การได้มาซึ่งภูมิปัญญาของตน เพราะมันเป็นของเขาโดยธรรมชาติอยู่แล้ว และสิทธิในการใช้สิ่งนี้ก็เพียงพอให้จริงทางธรรมชาติ เพราะพรสวรรค์อยู่ในตัวเขาอยู่แล้ว อีกประการหนึ่งความสามารถทางธรรมชาติ หรือพรสวรรค์ของแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของคน คนนั้น เป็นสิ่งซึ่งทำให้คน คนนั้นเป็นมนุษย์ ซึ่งมีเอกลักษณ์ การตัดสินใจที่จะพัฒนาพรสวรรค์ของคน คนหนึ่งหรือไม่เป็นสิ่งสำคัญ ในการจะทำให้คนคนนั้นเป็นปัจเจกบุคคล เป็นตัวของตัวเอง ในแง่หนึ่งเป็นเสรีภาพของคนคนนั้น การขัดขวางการพัฒนาพรสวรรค์เหล่านี้ อาจเป็นการลวงล้ำเสรีภาพความเป็นปัจเจกชนของคนคนนั้นได้

เบิตซ์ (Beitz) ตอบปัญหาเหล่านี้ว่า จริงอยู่ทรัพยากรธรรมชาตินั้น เป็นสิ่งซึ่งชาติต่าง ๆ ได้มาโดยบังเอิญ มิได้มาจากเหตุซึ่งสมควรได้รับ แต่ทรัพยากรธรรมชาติต่างจากพรสวรรค์ของมนุษย์ ในแง่ที่มันมิได้ติดอยู่กับตัวมนุษย์ แต่เราค้นพบมันภายนอก ใครพบก่อนผู้นั้นก็ได้ไป นั่นคือ จะต้องมิผู้มายึดถือจับจองก่อนที่จะนำเอาไปใช้ได้ ในขณะที่พรสวรรค์ผู้

¹ Ibid., p. 72.

ได้รับไม่สามารถควบคุมการ เป็นเจ้าของตนได้ ดังนั้นแม้เราจะคิดว่าการ เป็นเจ้าของทรัพย์สิน จะให้สิทธิแก่เราในการควบคุม และนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง แต่ในกรณีของ ทรัพยากรจะต่างไป¹ นั่นคือ การเป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติของบางประเทศ จะทำ ให้ชาติอื่นเสียเปรียบ และถ้ามองตามทฤษฎีของรอลล์ ผู้ซึ่งเสียเปรียบ ซึ่งจะต้องดำรงชีวิต อยู่ในโลกนี้เช่นกันอาจเรียกร้องส่วนแบ่งของตนได้ เนื่องจากทรัพยากรมีความสัมพันธ์กับ เอกสิทธิ์ของคนคนนั้น ชาติชาตินั้นไม่เหมือนกับทรัพย์สิน ในแง่หนึ่งทรัพย์สินของคนนั้น คือ ส่วนหนึ่งของคนคนนั้น การที่นาย ก. เป็นนาย ก. ก็เพราะทรัพย์สินต่าง ๆ ที่นาย ก. ได้ มาโดยกำเนิด แต่ทรัพยากรมิได้เป็นเช่นนั้น มันไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของคนคนนั้นหรือประเทศนั้น จะต้องมีการเข้าครอบครองก่อน แต่ก่อนจะมีการเข้าครอบครองได้นั้น ไม่มีใครมีสิทธิทาง ธรรมชาติที่จะเรียกร้องความเป็นเจ้าของมันได้ ในแง่ที่มีการที่ชาติใดชาติหนึ่งมีทรัพยากรทาง ธรรมชาติมาก เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของกรณีความดีพื้นฐานทางธรรมชาติของรอลล์ ซึ่งเป็น "ความบังเอิญเมื่อพิจารณาทางศีลธรรม" เพราะนอกจากเราจะไม่อาจกล่าวได้ว่าการ เป็น เจ้าของทรัพยากรธรรมชาติมาจากเหตุที่สมควรได้รับแล้ว เรายังไม่มีเหตุผลที่จะอ้างถึงสิทธิ ขั้นต้นที่จะเป็น เจ้าของของสิ่งนั้นได้เหมือนทรัพย์สินอีกด้วย

บางประเทศอาจอ้างว่า เนื่องจากตนเลี้ยงดูตัวเองได้ (self-sufficient) ไม่จำเป็นต้องมีการพึ่งพาอาศัยใคร ไม่จำเป็นต้องมีการร่วมมือกับชาติใด ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องมีพันธะกับใครทั้งสิ้น เพราะสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ล้วนแต่เป็น "สิทธิพิเศษ" (special rights) การที่ชาติหนึ่งจะมีสิทธิเรียกร้องอะไรก็ตาม จะต้องมีการร่วมมือ หรือมีความสัมพันธ์กับชาติอื่น ๆ นั้น นั่นคือ ถ้าเราไม่ได้ความช่วยเหลือจากท่าน ท่านก็ไม่มีสิทธิเรียกร้องความช่วยเหลือจากเรา กล่าวอีกนัยหนึ่ง ประเทศเหล่านี้อาจอ้างได้ว่า เมื่อไม่มีการร่วมมือกัน (ตามโครงการร่วมมือของรอลล์) ก็ไม่อาจมีการให้ผลประโยชน์จากการร่วมมือ นั้นได้ หลักความยุติธรรมของรอลล์ จะใช้ได้กับสังคมที่สมาชิกมีการร่วมมือกันเท่านั้น และใน สังคมนี้สมาชิกจะเลือกหลักความยุติธรรมที่ให้สิทธิพื้นฐานแก่สมาชิกเท่าเทียมกัน และการปฏิบัติ

¹Beitz, "Justice and International Relation", *Philosophy and Public Affairs* 4, (Summer, 1975) : 368.

ที่ไม่เท่าเทียมกันจะเป็นไปได้ ก็ต่อเมื่อการกระทำนั้นจะทำให้สมาชิกทุกคนในสังคมได้รับผลประโยชน์¹ การชดเชยให้กับผู้ที่เสียเปรียบ เป็นสิ่งสมควรเนื่องจากผู้เสียเปรียบนั้น เป็นสมาชิกอยู่ในสังคมที่ร่วมมือกัน ถ้าพิจารณาในระดับนานาชาติ ถ้าชาติต่าง ๆ มิได้เป็นสมาชิกในสังคม โลกที่ร่วมมือกัน (cooperative scheme) แล้ว ก็จะไม่เป็นผลประโยชน์อันใดจากการร่วมมือ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็มิจำเป็นต้องชดเชยให้กับชาติซึ่งเสียเปรียบ²

ในเรื่องนี้รอลล์เองก็ได้บ่งไว้ว่า ไม่จำเป็นที่ความสัมพันธ์ทางศีลธรรมของเรา จะต้องมีพื้นฐานมาจากการเป็นสมาชิกในโครงการร่วมมือแต่อย่างเดียว ความสัมพันธ์อันนี้อาจมีพื้นฐานมาจากสิ่งอื่น ดังที่รอลล์ได้ยกตัวอย่างไว้ในเรื่องของหน้าที่ทางธรรมชาติ (natural duties) ซึ่งเขาเชื่อว่า

"ใช้ได้กับเราโดยไม่ได้คำนึงถึงการกระทำด้วยความสมัครใจ"³ หรือหน้าที่ของพ่อแม่ซึ่งมีต่อลูก ไม่ว่าจะทางสังคมเราจะเป็นสมาชิกในสถาบันนี้หรือไม่ก็ตาม อีกประการหนึ่ง ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันก็ได้บ่งว่า การอยู่โดยลำพังชาติเดียวโดยไม่มีความสัมพันธ์หรือการร่วมมือกับชาติอื่นนั้น เป็นไปได้

ในกรณีของทรัพยากรธรรมชาติ ผู้แทนนานาชาติซึ่งไม่รู้ว่าชาติของตนมีสถานการณ์ในด้านทรัพยากรอย่างไร (นั่นคือ อยู่ในสภาพดั้งเดิม) จะรู้ว่าทรัพยากร เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรแล้ว จะมีกระจัดกระจายไม่เท่ากัน และรู้ว่าถ้าที่ใดมีทรัพยากรมากก็จะทำให้สภาพการร่วมมือ หรือความยุติธรรมในสังคมนั้น เป็นไปได้ดี ผู้แทนพวกนี้ก็จะพิจารณาการกระจายของทรัพยากรเหล่านี้ว่าเป็นความบังเอิญ (arbitrary) ในแง่ที่ไม่มีใครมีสิทธิเบื้องต้น (prima facie claim) เป็นเจ้าของสิ่งนี้ เมื่อผู้แทนเหล่านี้ไม่รู้ว่าสังคมหรือชาติของตน

¹ John Rawls, Theory of Justice, p. 60-62.

² Williams N. Nelson, "Special Rights, General Rights and Social Justice", Philosophy and Public Affairs 3, (Summer, 1972) : 410-430.

³ John Rawls, Theory of Justice, p. 114.

มีทรัพยากรเท่าใด พวกเขา ก็จะตกลงกันในหลักการที่ว่า ให้มีการกระจายทรัพยากร เสียใหม่ เพื่อให้แต่ละชาติได้มีโอกาสพัฒนาสังคมของตนให้คงความยุติธรรมได้ และเพื่อให้สมาชิกในสังคมของตนสามารถมีทรัพยากรพอกับความต้องการพื้นฐาน ถึงแม้จะไม่มีมาตรฐานแน่นอนว่าชาติใดควรจะได้อะไร แต่เราก็อาจใช้จำนวนประชากร ฯลฯ เป็นเครื่องวัดได้ สิ่งที่สำคัญ คือ หลักการของความคิดนี้อยู่ที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีสิทธิเบื้องต้นที่เท่าเทียมกันในการเป็นเจ้าของทรัพยากร การที่จะได้เป็นเจ้าของทรัพยากรไม่เท่ากัน จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความไม่เท่าเทียมกันนี้ยังผลประโยชน์มาสู่ผู้ที่เสียเปรียบมากที่สุด ซึ่งก็คือหลักความยุติธรรมข้อ 2ก. จอห์น รอล ที่ว่า ความไม่เสมอภาคในสังคมจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อความไม่เสมอภาคนั้นนำมาซึ่งผลประโยชน์ส่วนรวมของสมาชิกทุกคนในสังคม

โดยสรุปแล้ว ถ้าเราใช้ความคิดในเรื่องความยุติธรรมของรอล เป็นหลัก และมองโลกในลักษณะเป็นโครงการร่วมมือ ซึ่งสมาชิกจะต้องมาเลือกหลักความยุติธรรมใช้ร่วมกัน และในที่สุดตามหลักความยุติธรรมที่กล่าวข้างต้น การที่สมาชิกผู้ใดหรือชาติใดบังเอิญได้ "พรสวรรค์" ทางทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้ผู้นั้นเป็นผู้ได้เปรียบ ทำให้ผู้นั้นได้รับความสมบูรณ์พิเศษในชีวิต ในขณะที่ผู้ไม่มี "พรสวรรค์" เหล่านั้นต้องทนทุกข์ทรมานในความโชคร้ายของตน สมาชิกผู้ซึ่งได้เปรียบทางด้านนี้ จะต้องใช้ข้อได้เปรียบของตนไปในทางที่จะนำมาซึ่งประโยชน์ของผู้เสียเปรียบด้วย. (หลักความยุติธรรมข้อ 2) เพื่อให้สมาชิกผู้เสียเปรียบมีโอกาสได้เข้าไปสู่ความสมบูรณ์ในชีวิตเช่นกัน นี่คือนโยบายความยุติธรรมระหว่างประเทศ

การชดเชยความยุติธรรมในอดีต

จากเหตุผลซึ่งนำมาแสดงถึงพันธะของชาติที่ร่ำรวยต่อชาติซึ่ง "ไม่มีอันจะกิน" อาจสรุปได้ว่า ทั้งเหตุผลทางสิทธิแห่งชีวิต และความยุติธรรมสามารถยืนยันการมีอยู่ของพันธะนี้ได้ การปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือนั้น นอกจากจะเป็นการเหยียบย่ำสิทธิแห่งชีวิตของมนุษย์แล้ว ยังเป็นการไม่ให้ความยุติธรรมแก่ผู้เสียเปรียบอีกด้วย ถ้าพิจารณาโดยใช้แนวความคิดเรื่องการสร้างหลักความยุติธรรมของคนในสภาพดั้งเดิม ซึ่งไม่รู้ว่าตนเกิดมา มี "อภิสิทธิ์" ต่าง ๆ ในชีวิตอย่างไร มีฐานะ ชาติตระกูลใด ฯลฯ แล้วผู้เขียนแน่ใจว่าทุกคนย่อมจะต้องมีความรักในชีวิตของตน และไม่ต้องการให้ลักษณะพิเศษของคนบางคนในสังคมหรือบางชาติมีอิทธิพล ทำให้ชีวิตของคนมีค่าน้อยกว่าคนอื่น ทำให้ผู้อื่นสามารถเหยียบย่ำสิ่งที่

เราห่วงแทน คือ ชีวิตของเราได้ตามอำเภอใจและแน่นอน คนเหล่านี้หรือผู้แทนชาติเหล่านี้จะต้องสร้างมาตรการอะไรบางอย่าง เพื่อป้องกันมิให้เกิดมีการกระทำอันแสดงถึงความไม่เคารพในชีวิตของคนอื่น จะเห็นได้ว่าความเคารพในสิทธิแห่งชีวิตและทฤษฎีความยุติธรรมของรอลันนั้น เป็นเรื่องต่อเนื่องกัน เพราะถ้าเราไม่เคารพชีวิตของคนอื่นเสียแล้ว ความยุติธรรม ความเสมอภาค ฯลฯ ก็จะเป็นไปไม่ได้เลย

อย่างไรก็ตามเหตุผลหรือข้ออ้างหนึ่ง ซึ่งประเทศที่เจริญแล้วอาจนำมาอ้างในการขลอกรให้ความช่วยเหลือ ก็คือ ประเทศของตนเองก็มีผู้ยากไร้ มีคนซึ่งมีระดับความเป็นอยู่ต่ำ อยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งทรุดโทรม ดังนั้น เขามีควรช่วยทำนุบำรุง ยื่นมือให้ความช่วยเหลือคนในประเทศของตนก่อนหรือ แทนที่จะเอาความช่วยเหลือส่วนใหญ่มาร่วมให้คนอื่นซึ่งอยู่ไกลกว่า ผู้เขียนเห็นด้วยว่า เราควรช่วยผู้ยากไร้ไม่ว่าจะอยู่ที่ใด และในสมัยก่อนนี้ การช่วยเหลือผู้ใกล้เคียง อาจทำได้ง่ายกว่า เนื่องจากการคมนาคม ฯลฯ ยังไม่ดีพอ แต่นั้นมิได้หมายความว่า ความช่วยเหลือจะต้องหยุดอยู่แค่นั้น ยิ่งปัจจุบันการคมนาคมติดต่อเจริญขึ้นมากระยะยะใกล้หรือไกล มิได้เป็นตัวแปรที่จะทำให้ความเป็นไปได้ในการช่วยต่างกัน นอกจากนี้สภาพความยากเข็ญของคนในประเทศที่เจริญแล้ว ถึงจะมีสภาพเลวร้ายอย่างไรก็คงไม่เท่ากับสภาพความเป็นอยู่ของคนจนในประเทศยากจน เช่น บังกลาเทศ อินเดีย ฯลฯ สิ่งซึ่งผู้เขียนต้องการเสนอ คือ ในบางกรณี ความช่วยเหลือนั้นจะต้องให้แก่ประเทศยากจนก่อนที่จะให้คนในประเทศตนเองด้วยซ้ำ นั่นคือ ให้ความสำคัญแก่ประเทศยากจนก่อน และในอุดมคติแล้ว ความช่วยเหลือนั้นจะต้องมีมากพอที่จะทำให้ประเทศยากจนมีระดับความเป็นอยู่ในชีวิตพอ ๆ กับประเทศที่เจริญแล้ว เมื่อกกล่าวถึง "ระดับความเป็นอยู่ที่ดี" ผู้เขียนมิได้หมายความว่า ประเทศที่ร่ำรวยจะต้องให้เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตามแบบของตน (เช่น แบบตะวันตก) หรือเปลี่ยนรูปแบบเศรษฐกิจให้เป็นแบบอุตสาหกรรม แต่ในที่นี้หมายถึง การให้พลเมืองของประเทศด้อยพัฒนาที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยการมีชีวิตที่คุ้มค่า ส่วนคำว่า "บางกรณี" นั้น หมายถึงกรณีอะไร? ผู้เขียนเชื่อว่า "บางกรณี" ซึ่งความช่วยเหลือจากประเทศนั้นควรให้ความสำคัญกับประเทศด้อยพัฒนาเป็นอันดับแรก คือ กรณีที่ความด้อยพัฒนาหรือสภาพความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม เกิดจากการเอารัดเอาเปรียบของประเทศที่เจริญแล้วประเทศนั้น (exploitation) ซึ่งจะเห็นได้จากตัวอย่างเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เช่น การแสวงหาอาณานิคม การล่าเมืองขึ้น ฯลฯ และ

ถ้าพิจารณาแล้ว "บางกรณี" อาจเป็น "ทุกกรณี", ก็ได้ เพราะตามภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าประเทศที่ "มีอันจะกิน" ส่วนมากมีอุตสาหกรรมเป็นสินค้าหลังของชาติ การอุตสาหกรรมย่อมจะต้องการวัตถุดิบมาป้อนจากประเทศกสิกรรม ซึ่งส่วนมากเป็นประเทศ "ผู้ไม่มีอันจะกิน" ประเทศซึ่งต้องเลี้ยงตัวเองด้วยวัตถุดิบเหล่านี้ มักจะต้องเผชิญกับราคาสินค้าตกต่ำ ซึ่งการตกต่ำนี้เป็นไปทางที่ประเทศอุตสาหกรรมจะได้ประโยชน์ นั่นคือ ราคาสินค้าขึ้นอยู่กับว่าประเทศอุตสาหกรรมชนิดที่จะจ่ายเท่าไร ซึ่งส่วนมากจะเห็นว่าราคาสินค้าประเภทวัตถุดิบนี้ ไม่ต่ำลงมากก็สูงขึ้นในระดับที่ต่ำกว่าราคาสินค้าสำเร็จรูป ที่ตนต้องซื้อจากประเทศอุตสาหกรรมเหล่านี้มากมัก เป็นเหตุหนึ่งซึ่งนำไปสู่การขยายช่องว่างระหว่างประเทศล่องฝ่ายนี้

ผู้เขียนคิดว่า "บางกรณี" อาจจะได้ข้อสรุปว่า โดยเฉพาะกรณีของการแผ่อำนาจทางเศรษฐกิจ สหรัจฉากรวรรดินิยม ฯลฯ ซึ่งทำให้ประเทศซึ่งอยู่ใต้การปกครองไม่อาจล้มตาอำนาจทางเศรษฐกิจได้ นั่นคือ ความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมของประเทศเหล่านี้เป็นไปได้โดยการเอารัดเอาเปรียบที่เกิดขึ้นในอดีต¹ ผู้เขียนขอเสนอว่า ถ้าประเทศยากจนประเทศใดสามารถพิสูจน์ได้ว่า ความยากจนของตนส่วนหนึ่ง เกิดขึ้นจากการเอารัดเอาเปรียบนี้ ประเทศนั้นควรได้รับการพิจารณาให้ความสำคัญ ในการได้รับความช่วยเหลือก่อนคนยากจนในประเทศที่เจริญ ซึ่งความเจริญเป็นผลมาจากการเอารัดเอาเปรียบนี้ นั่นคือ การช่วยเหลือถือว่า เป็นการชดใช้ความอยุติธรรม ซึ่งได้กระทำในอดีต ความคิดนี้อาจมีผู้เถียงว่า การเอารัดเอาเปรียบนั้นเกิดขึ้นในอดีต ซึ่งผู้กระทำหรือผู้รับผิดชอบก็ได้เสียชีวิตไปนานแล้ว ผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบก็เป็นชนรุ่นซึ่งไม่มีชีวิตอยู่แล้ว ก็น่าจะหมดหนี้สินกันไป การโต้แย้งในลักษณะนี้ ผู้แย้งลืมนึกไปว่า การเอารัดเอาเปรียบในอดีตนั้น ยังคงส่งผลมาถึงปัจจุบัน พลเมืองในประเทศที่เจริญแล้ว มีความเป็นอยู่ที่ดีในระดับ "เหลือเฟือ" ได้ก็เนื่องมาจากการกระทำในอดีตของบรรพบุรุษตน แม้ความจนในประเทศเหล่านี้ก็ยังมีระดับความเป็นอยู่ที่ดีกว่า

¹Lappe and Collins, Food First : Beyond the Myth of Scarcity, pp. 360-380.

คนจนในประเทศด้อยพัฒนา ก็เนื่องมาจากสาเหตุอันเดียวกัน ในขณะที่เดียวกันคนในประเทศยากจนมีชีวิตความเป็นอยู่ มีสภาพแวดล้อมที่เลวร้ายเป็นผลของการเอารอดเอาเปรียบระดับชาติในอดีตเช่นกัน การเอารอดเอาเปรียบนี้ ยังผลทำให้การพัฒนาความเป็นอยู่ของตนช้าลง (ซึ่งอาจไม่เป็นเช่นนั้น ถ้าไม่เอารอดเอาเปรียบ) เมื่อเศรษฐกิจไม่ดีเสียแล้ว การศึกษาทุน ลู่สภาพ สิ่งแวดล้อมที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดการพัฒนาความเป็นอยู่ให้เร็วขึ้นก็ลดลง เราอาจจะต้องขอยืมคำพูดของสุนัขป่าที่ต้องการจะกินลูกแกะในนิทานอีสปมากกว่าว่า "ถึงแม้เจ้าไม่ได้ทำ ปูของเจ้าก็ทำ" แต่ผิดกันอยู่ที่ว่าการอ้างเหตุผลนี้มีสาเหตุสมควร มิใช่เป็นการเอาแต่ได้ หรือ "พาลพาโล" เช่น สุนัขป่า อีกประการหนึ่งการให้ความสำคัญต่อผู้ยากในประเทศด้อยพัฒนานั้น มิได้เป็นการกระทำที่เราเรียกร้องจากผู้ยากในประเทศที่เจริญแล้ว แต่เป็นสิ่งที่เรียกร้องจากสังคมของประเทศที่เจริญแล้วทั้งสังคม เพราะการเอารอดเอาเปรียบนั้นเป็นการกระทำของสังคมนั้นในอดีต ถึงแม้คนยากไร้ในประเทศที่เจริญแล้ว จะไม่ได้รับความช่วยเหลือ แต่คนยากไร้เหล่านี้ในแง่หนึ่งก็ได้รับผลประโยชน์จากการเอาเปรียบในอดีตด้วย อย่างไรก็ตามผู้เขียนก็คิดว่า การให้ความช่วยเหลือนั้น จะต้องไม่ทำให้ผู้ซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่ต่ำของประเทศที่เจริญแล้ว ต้องรับภาระหนักอยู่แต่ฝ่ายเดียว หน้าที่นี้จะต้องกระจายไปในสังคมโดยส่วนรวม โดยที่ผู้มั่งคั่งต้องรับภาระมากตามลำดับ

สรุป

ข้อโต้แย้งที่อภิปรายไปแล้วข้างต้น ล้วนเป็นพันธะหรือความรับผิดชอบในระดับชาติ ซึ่งมีนัยรวมไปถึงการเสียดุลของปัจเจกบุคคลภายในชาติด้วย การที่โครงการช่วยเหลือต่าง ๆ จะสำเร็จ และมีปริมาณมากพอนั้น จะต้องได้รับความสนับสนุนจากพลเมืองของชาตินั้น ๆ ด้วย ในสถานการณ์ซึ่งฟากหนึ่งของโลกกำลังต้องการความช่วยเหลือในเรื่องอาหารและคุณภาพของชีวิต ฯลฯ ในขณะที่อีกด้านหนึ่งของโลกกำลังบริโภคทรัพยากรอย่างเหลือเฟือนั้น เป็นความไม่ถูกต้องทางจริยธรรม ผู้เขียนเชื่อว่าปัจเจกบุคคลในประเทศที่เจริญแล้ว นอกจากจะมีหน้าที่สนับสนุนโครงการการช่วยเหลือที่จะส่งไปยังประเทศที่ยากจนแล้ว ตนเองก็มีหน้าที่ที่จะต้องบริโภคให้น้อยลง เพื่อนำส่วนที่เหลือไปช่วยผู้ยากไร้ คงไม่มีใครเพียงว่าความทุกข์ทรมาน ความตายอันเนื่องมาจากการขาดอาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคนั้น เป็นสิ่งที่ไม่น่าพึงปรารถนา ไม่ว่าจะเกิดขึ้นกับใครก็ตาม และถ้าอยู่ในกำลังความสามารถของตนที่จะป้องกันไม่ให้สิ่งร้ายนี้เกิดขึ้นได้ โดยที่เราไม่ต้องเสียดุลสิ่งสำคัญอะไรมากมาย

(เช่น เสรีภาพ ความเป็นปัจเจกชน หรือจะต้องทำสิ่งซึ่งชั่วร้าย) เราก็ควรจะทำ การช่วยเหลือที่ไม่จำเป็นว่า เราจะสามารถช่วยคนที่อยู่ไกลเคียงได้เท่านั้น แม้นคนที่อยู่อีกส่วนหนึ่งของโลกเราก็ช่วยได้ ระยะทางนั้นมิได้มีความสำคัญทางศีลธรรม ถึงแม้เราจะ เป็นเพียงเม็ดยาเม็ดเม็ดเดียวในทะเลทราย แต่นั่นก็มิได้ทำให้หน้าที่ของเราเป็นโมฆะไป เหมือนกับการที่เราเห็นเด็กจะจมน้ำตาย และเมื่อมองไปรอบ ๆ เห็นมีผู้มีความสามารถจะช่วยเด็ก ได้หลายคน แต่นั่นมิได้ทำให้พันธะในการตั้งเด็กขึ้นจากน้ำของเราลดลง กล่าวอีกนัยหนึ่ง จำนวนผู้มีความสามารถในการช่วยเหลือ มิได้ทำให้พันธะที่จะช่วยของเราลดลงตามลำดับ ปัญหาคือส่วนใหญ่คนมักมองความช่วยเหลือนี้ว่า เป็น "การให้ทาน" ถ้าสิ่งซึ่งผู้เขยนได้ อภิปรายไปแล้วมีเหตุผลพอ เราก็อาจสรุปได้ว่าการให้ความช่วยเหลือไม่ใช่การให้ทาน แต่เป็นพันธะหรือหน้าที่ทางจริยธรรม

ที่จริงแล้วความแตกต่างในความหมายของการให้ทาน กับหน้าที่ที่เราเข้าใจ อาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลง หรือขยายขอบเขตความหมายของคำว่าหน้าที่ ให้ครอบคลุม ไปถึงการช่วยเหลือประเภทนี้ ตามความเข้าใจของเราโดยทั่วไปนั้น การให้ทานเป็นสิ่ง ที่ดีที่ควรกระทำ แต่ถ้าใครไม่ทำก็ไม่มีความผิดทางจริยธรรมอะไร ส่วนหน้าที่นั้นการกระทำ หรือในบางกรณีการละเว้นที่จะกระทำ ถือว่ามีความผิดทางจริยธรรม ปัญหาคือทำไมเราจึง แบ่งแยกสิ่งทั้งสองนี้ ตามความคิดของจอห์น โอ เอิร์มสัน (J.O. Urmson) นัยของหน้าที่ นั้นรวมถึงคำสั่ง (imperatives) ซึ่งบอกว่าเราต้องกระทำ ก. ซึ่งต่างจากการทำ ซึ่งมิได้รวมการสั่งไว้ นั่น เป็นการให้ความหมายซึ่งมีวัตถุประสงค์ จะป้องกันพฤติกรรม อันไม่น่าพึงปรารถนาของสมาชิกที่อาศัยอยู่ในสังคมเดียวกัน¹ เหตุผลนี้อาจเป็นข้ออธิบายถึง การแบ่งแยกการให้ทานกับหน้าที่ซึ่งเราเข้าใจกันอยู่ทุกวันนี้ นั่นคือ ทำคนคิดทางศีลธรรมนั้น เป็นการหลอหลอมตามความจำเป็นของสังคมนั้น ๆ ซึ่งในสังคมนั้น ๆ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้อง ห้าม หรือป้องกันพฤติกรรมอันไม่น่าพึงปรารถนา เช่น การฆ่า การขโมย ฯลฯ แต่ไม่มีความ

¹John O. Urmson, "Saints and Heroes", quoted in Moral Problems, ed. Rachels, p. 271.

จำเป็นอะไรจะต้องให้มีการช่วยเหลือคนภายนอกสังคมตน ถ้านี่คือเหตุผลซึ่งทำให้เกิดการแบ่งแยกจริงแล้วละก็ เหตุการณ์ในโลกปัจจุบันทำให้เราจำเป็นต้องพิจารณาผลประโยชน์ของคนนอกสังคมของเรา เนื่องจากในสมัยก่อนนั้นประชากรจำนวนน้อย ต่างคนต่างอยู่ สภาพแวดล้อมยังมีคุณภาพเหมาะสมกับการดำรงชีวิต สิ่งยังไม่ต้องเห็นความจำเป็น แต่ปัจจุบันประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากมาย มีความสัมพันธ์กันระหว่างสังคมต่าง ๆ สภาพแวดล้อมซึ่งเคยบริสุทธิ์สดใสดุจรวงวน ทรัพยากรซึ่งมีมากมายก็ลดน้อยถอยลง เกิดความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาสภาพแวดล้อม ซึ่งไม่อาจจำกัดขอบเขตรัฐได้ เกิดความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพากันในเรื่องทรัพยากรโลก เกิดความจำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกันให้ได้ อยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งเหมาะกับการมีชีวิตซึ่งคุ้มค่า เพราะในแง่หนึ่งการช่วยปรับปรุงสภาพแวดล้อมนี้ มีผลกระทบมากต่อผู้อยู่ด้วย น้ำ อากาศ ทรัพยากร ฯลฯ ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ขอบเขตรัฐซึ่งมนุษย์สร้างขึ้น ไม่อาจปิดกั้นผลกระทบได้

ตามความคิดของ เอิร์มชมันน์ ถ้าเราบอกสมาชิกในสังคมของเราให้ละเว้นการฆ่าและช่วยกันให้ท่านคนในสังคมก็จะไม่ยอมทำตามทั้งสองกรณี แต่ถ้าเราบอกว่า เขามีหน้าที่ละเว้นจากการฆ่า (คนบริสุทธิ์) และเป็นกรณีที่ดีที่ท่านแต่ไม่ผิดถ้าไม่ทำ คนในสังคมก็จะทำตามในกรณีแรก แต่ก็ยังไม่ให้ท่านอยู่ดี การแบ่งแยกสิ่งสองสิ่งนี้ เป็นการขีดเส้นหรือแบ่งระหว่างพฤติกรรมซึ่งจำเป็นกับพฤติกรรมซึ่งดีแต่ไม่จำเป็น ดังนั้นการแบ่งแยกความหมายสิ่งมีชีวิตประสังคัต้านประโยชน์ และถ้า เป็นเช่นนั้นจริง ประโยชน์ของการให้ท่านในปัจจุบันมีความสำคัญ หรือมีน้ำหนักมากพอที่จะกำหนดให้ เป็นหน้าที่ได้

อย่างไรก็ตามดังที่ผู้เขียนได้กล่าวแล้วว่า ถ้าข้อโต้แย้งในเรื่องสิทธิแห่งชีวิต และความยุติธรรมมีเหตุผลดีพอแล้ว เราไม่อาจจัดการให้ความช่วยเหลือไว้ในความหมายว่าเป็นการให้ท่านตามที่เราเข้าใจได้ และเมื่อเป็นหน้าที่แล้ว สิ่งก็ตามมาคือการบริโภคที่ฟุ่มเฟือยเกินความต้องการ ซึ่งจะมีผลทำให้ความอดอยากหรือความทุกข์ของคนอื่นไม่ได้รับการผ่อนคลาย การทำลายสภาพแวดล้อมไม่ว่า น้ำ อากาศ ธรรมชาติ ซึ่งมีผลกระทบเป็นลายใบไปทั่วโลก เป็นการละเมิดหน้าที่อันพึงกระทำ และถ้าสิ่งซึ่งผู้เขียนเสนอในบทนี้ เป็นสิ่งซึ่งมีเหตุผลแล้ว ชีวิตการเป็นอยู่และพฤติกรรมการบริโภคของ "ผู้มีอันจะกิน" จะต้องเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก พฤติกรรมการบริโภคต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์แห่งฐานะทางสังคมที่เชิดหน้าชูตาจะต้องเปลี่ยนแปลงไป จะต้องมีการแบ่งแยกระหว่างความจำเป็น กับความฟุ่มเฟือยหรือหรูหรา จะต้องมีการ

กระตุ้นเตือนถึงความรับผิดชอบต่อโลกและมนุษย์โดยส่วนรวม มนุษย์จะต้องขยายโลกทัศน์ของตน ให้ขยายกว้างจากหมู่บ้านของตนไปสู่เผ่าพันธุ์ ไปสู่ประเทศ และสู่โลกกว้างในที่สุด มนุษย์ จะต้องมองความไม่เท่าเทียมกัน หรือช่องว่างของความเป็นอยู่ระหว่างประเทศในแง่ของความไม่สมดุลย์ทางสภาพแวดล้อม ที่จะต้องได้รับการปรับปรุง ในโลกซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดระหว่างประเทศนี้ เราจะต้องมองช่องว่างเหล่านี้ว่าเป็นสิ่งซึ่งอาจทำลายสังคมมนุษย์ การเพิ่มจำนวนประชากรเป็นจำนวนมาก การลดน้อยถอยลงของทรัพยากร ความสูญเสียเปล่าในการบริโภค ฯลฯ ล้วนแต่เป็นสิ่งที่จะนำมาซึ่งความหายนะของมนุษยชาติ ทั้งสิ้น สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหา ซึ่งมนุษยชาติทั้งหมดจะต้องรับผิดชอบร่วมกันแก้ไข ปัญหาเหล่านี้หาใช่เป็นปัญหาของชาติใดชาติหนึ่ง หรือคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไม่ เราทุกคนมีพันธะที่จะต้องป้องกันมิให้เกิดสถานการณ์ ซึ่งค่าของชีวิตมนุษย์ถูกลดทอนลง อันเนื่องมาจากภัยพิบัติทางสภาวะแวดล้อม การทำตามพันธะนี้เป็นการเลือกที่จะช่วยมนุษยชาติ แทนที่จะเป็นการฆ่า เป็นการเลือกที่ไม่ก้าวไปสู่สถานการณ์ซึ่งทรัพยากรมีไม่พอที่จะเลี้ยงมนุษยชาติ สภาพแวดล้อมไม่อาจพุงมนุษยชาติทั้งหมดไว้ได้ เป็นการเลือกที่จะไม่ก้าวไปสู่สภาพการณ์ที่จะต้องเลือกว่า ใครจะต้องตายก่อน ถ้ามนุษยชาติไม่ร่วมมือกันแล้ว วันนั้นคงจะต้องมาถึง วันซึ่งชีวิตจะไร้ค่าดัง เศษขยะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย